

Letosni občinski praznik koprsko komune je bil še posebno lep in svečan. Občani so ga slavili v znamenju 40. obletnice marežanskega upora in pa 20. obletnice ljudske vstaje jugoslovenskih narodov. Za to priložnost je bila lepa proslava v Marezigah ob spomeniku padlim borcem za svobodo, v Rijani je začela obratovati nova vodovodna črpalka, v Kopru pa so odprli nov pionirski dom in vizitali temeljni kamen za kurativni zdravstveni dom. Na slike: predsednik koprsko občine Miran Bertok vzdaje temeljni kamen za novo zdravstveno ustanovo

III. REDNA KONFERENCA ZK KOPRSKE OBČINE

PRVIH VRSTAH BOJA ZA NOVE ODNOSE

Komunisti naj bodo predvsem družbeno politični delavci, ki naj z osebnim vzgledom stojijo na čelu prizadevanj za uvedbo novega gospodarskega sistema

Minuli četrtek je bila v Kopru III. redna konferenca članov zveze komunistov koprsko občine. Razen več kot 150 delegatov osnovnih organizacij ZK sta ji prisostvovala tudi član Izvršnega komiteja CK ZKS in sekretar OK ZKS Koper Albert Jakopič-Kajtimir ter član CK ZKS Matija Maležič.

Konferenca je imela delovni značaj. Obravnala je nadaljnjo vlogo komunistov, ki morajo kot družbeno-politični delavci stati »v areni življenja samega« posebno še sedaj, ko vstopamo v eno izmed najbolj pomembnih obdobjij krepitevi našega gospodarskega sistema in odnosov med državljanji. Medtem ko so se delegati že nekaj dni pred konferenco seznanili z obsežnim poročilom o delu občinskega komiteja ZKS v zadnjih dveh letih, so v začetku konference poslušali referat sekretarja občinskega komiteja Karla Struklja o bodočih nalogah komunistov koprsko občine.

Za obdobje med II. in III. konferenco je predvsem značilna bogača dejavnost osnovnih organizacij pri krepitevi idejno-politične enotnosti članstva, ki se je v tem času povečalo za več kot 200 predvsem iz vrst delavcev in mladih, da je sedaj v koprski občini že 2683 članov ZK. Tudi usposabljanje komunistov za razširjeno delo v političnem, gospodarskem in družbenem življenu je v zadnjem času omogočilo v marsikateri gospodarski organizaciji s krepkejšimi prijetimi začeti s pripravami za formiranje ekonomskih enot. Pri tem začetnem delu so dosegli doslej naj-

NIKOLA MINČEV V KOPRU

V spremstvu sekretarja za industrijo inž. Viktorja Kotnika in državnega sekretarja za finance LRS Matije Maležiča je v ponedeljek obiskal Koper zvezni državni sekretar za finance Nikola Minčev. Predsednik OLO Koper Albin Duje, sekretar OK ZKS Albert Jakopič-Kajtimir in predsednik občine Miran Bertok so uglednega gosta povabili na ogled v tovarno motornih koles Tomos, kjer se je podrobno zanimal za ekonomiko podjetja ter za vpliv izvajanja novih gospodarskih instrumentov na proizvodnjo. Nato je obiskal Pristanišče Koper in se seznanil s problematiko transzitnih tarif in nadaljnjo gradnjo operativne obale.

Po ogledu teh dveh ključnih gospodarskih objektov v mestu se je državni sekretar Nikola Minčev razgovarjal s predstavniki okrajnega ljudskega odbora in Trgovinske zbornice o aktualnih gospodarskih vprašanjih, o razvoju maloobmejnega prometa in o izvajaju obmejnih regionalnih trgovinskih sporazumov.

več uspeha delovnih kolektivov ČZP Primorski tisk, Intereurope, Slavnika, medtem ko drugod s premajhno smelostjo ugotavljajo, da so pri človeku in v materialnih stroških velike rezerve. Če pa bi te rezerve izkoristili, takoj so poudarili vsi udeleženci večurne razprave, bi lahko dosegla podjetja večjo in rentabilnejšo proizvodnjo, saj ekomska računica pravi:

»Celočok dohodek gospodarskih organizacij v koprski komuni bo letos dosegel vrednost 38 milijard dinarjev, od tega odpade na materialne stroške več kot 75 odstotkov, torej nekaj manj kot 25 odstotkov na narodni dohodek. In če bi le za en odstotek povečali narodni dohodek s tem, da bi za prav toliko zmanjšali materialne stroške, bi v koprski občini imeli letno 285 milijonov dinarjev več

SLOVENSKI Zadraž

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA KOPRSKEGA OKRAJA

KOPER — 19. MAJA 1961

★ POŠTNINA PLAČANA V GOTOVINI ★

LETO X. — STEV. 21

PRVE UGOTOVITVE OB UVAJANJU NOVEGA GOSPODARSKEGA SISTEMA

Pogumneje na novo pot

Tudi v gospodarskih organizacijah koprsko občine se intenzivno pripravljamo na razširitev upravljanja in uvedbo ekonomskih enot.

V marcu in aprilu letos je bila na pobudo Odbora za gospodarstvo republiškega sindikalnega sveta v 41 večjih podjetjih izvedena posebna anketa, ki naj bi ugotovila, v kolikšni meri se izpoljujejo sklepi o nekaterih problemih delavskega samoupravljanja in delitve dohodka v gospodarskih organizacijah, sprejeti na januarskem posvetovanju v RSS.

Osnovna vprašanja, na katera naj bi anketa dala odgovore, so bila predvsem naslednja:

1. Kako se akcija za decentralizacijo delavskega samoupravljanja in za izpopolnjevanje ma-

terialnih odnosov v gospodarskih organizacijah kvantitativno razvija;

2. na osnovi kakšnih instrumentov in meril uvajajo podjetja spremembe za ureditev materialnih odnosov in poglobitev delavskega samoupravljanja;

3. kakšni problemi nastajajo v podjetjih in s pošlo, posebno pa še v zvezi z urejevanjem odnosov v celoti med obrati in ekonomskimi enotami.

Povzemamo samo najznačilnejše ugotovitve, ki jih je videti iz omenjene ankete. Takoj lahko ugotovimo, da se je 80 odstotkov kolektivov, ki so sodelovali v anketi, resno oprijelo dela za ureničenje sklepov posvetovanja v zvezi z uvajanjem sprememb, ki jih nakazuje novi gospodarski sistem.

Len del teh se je že v zadnjem četrletju preteklega leta predvsem preko strokovnih delavcev, v posameznih primerih pa tudi s širšim sodelovanjem kolektivov, ukvarjal z ekonomskimi izračuni in drugimi pripravljalnimi deli za uvedbo obračunov po novih principih. Naj za primer navedemo samo nekatera večja podjetja, kakor so Delamaris, Tomos, Javor, Splošna plovba, Mehano-tehnika in Intereuropa. Tudi v teh pa se vedno še treba pri njih sprožene zamisli razčleniti in uvedeni sistem stalno dopolnjevati.

Če na splošno ocenimo stanje v vseh anketiranih podjetjih, pridemo do zaključka, da so priprave za ureničenje delitve dohodka po novih načelih šele v začetni fazi. Doslej so se odvijale v glavnem skozi ekonomsko izračunavanje osnov za urejanje ma-

terialnih odnosov in tehnično administrativnih problemov, ki nastopajo pri ustanavljanju ekonomskih enot.

Pri reševanju materialnih odnosov je v gospodarskih organizacijah še mnogo odprtih vprašanj, tako o metodi obračuna storitev med ekonomskimi enotami; merilih za doslednejše ugotavljanje delovnega uspeha na posameznih delovnih mestih v ekonomskih enotah, zlasti na delovnih mestih po starem akordnem sistemu (delo počez) itd. Kopico problemov pa porajajo tudi različne stopnje tehnične razvitosti ekonomskih enot.

Z reševanjem navedenih in še drugih problemov, povezanih s temi vprašanji, je doslej od 41 anketiranih začelo le malo gospodarskih organizacij. Nedvomno bo treba vložiti več naporov, da bi pravičneje ugotavljali bodoči uspehi ekonomskih enot, bodoči udeležbo proizvajalcev v dohodki ekonomskih enot.

Preveč enostransko administrativno reševanje nalog bodočih ekonomskih enot je marsikje potisnilo ob stran vprašanje decentralizacije upravljanja, ki pa je za izvedbo novega gospodarskega sistema najpomembnejše. prav tako pa zaostajajo tudi priprave za sprejem poslovnikov o delu in pristojnosti organov upravljanja ter poslovanja ekonomskih enot.

Slabosti se kažejo predvsem v ožjih razprav, ki so deloma še, ali pa so v večini podjetjih bile vsaj na začetku zaprte v strokovne kroge uprav, niso se pa prebile do nenosrednih proizvajalcev, da bi ti v celoti osvojili pot.

(Nadaljevanje na 3. strani)

Z OBČNEGA ZBORA OBČINSKEGA SINDIKALNEGA SVETA V POSTOJNI

Težišče dela prenesti v ekonomsko enote

V prisotnosti številnih delegatov in gostov je bil prejšnji teden v Jamski restavraciji občni zbor Občinskega sindikalnega sveta Postojna. O preteklem delu in o bodočih nalogah sindikalnih podružnic je poročal predsednik ObSS Stane Murkovič. Nato so prisotni v razpravi osvetlili vrsto vprašanj s področja nadaljnje graditve družbeno ekonomskih odnosov ter v popoldanskem delu zasedanja izvolili tudi novi plenum ObSS.

V pogledu formiranja ekonomskih enot doslej v gospodarskih

organizacijah postojanske občine še ni opaziti kakšnih pomembnejših rezultatov. Najdlje so šli v Gozdnem gospodarstvu Postojna, kjer so na pobudo sindikalnih podružnic že konec lanskega leta izvolili organe samoupravljanja po EE ter tem prepustili kompetenco s področja zaposlitve delovne sile, gospodarjenja s stavbami, razpolaganja z delom skladova skupne porabe in odločanja o izpolnjevanju plana. Praksa pa je že pokazala, da je potrebno prepustiti ekonomskim enotam tudi pristojnosti iz delitve dohodka in osebnih dohodkov.

Za čimprejšnjo decentralizacijo samoupravljanja sta se med drugimi močno zavzela tudi delovna kolektiva obrata Javor v Prestranku in Avtoprevozu v Postojni, medtem ko so priprave za formiranje ekonomskih enot v polnem teknu v postojnskem LIV.

Občni zbor je naglasil potrebo, da sindikalne podružnice zastavijo v bodoče večji vpliv in konkretnje prizadevanja za nadaljnjo decentralizacijo samoupravljanja po ekonomskih enotah. Lete naj bodo v bodoče tudi osnovno težišče dela sindikatov v podjetjih.

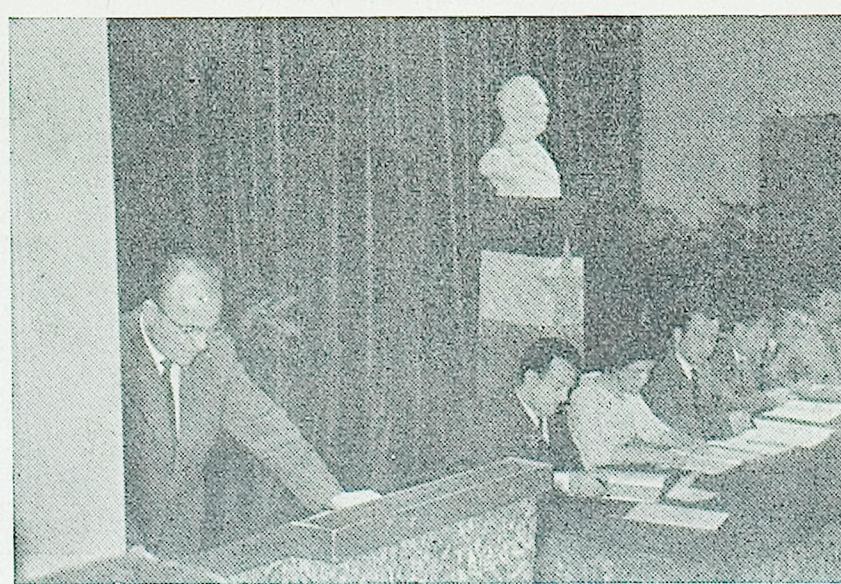
V izpopolnjevanju sistema delitve osebnih dohodkov so lani zabeležila v postojnski občini vidne uspehe predvsem podjetja Javor, GG, Zagarsko podjetje, LIV in nekatera manjša podjetja, medtem ko je Tovarna mesnih izdelkov v Postojni edina gospodarska organizacija v občini, ki v tem pogledu ni storila ničesar in deli osebne dohodke še dalje

po tarifnem pravilniku iz 1. 1959.

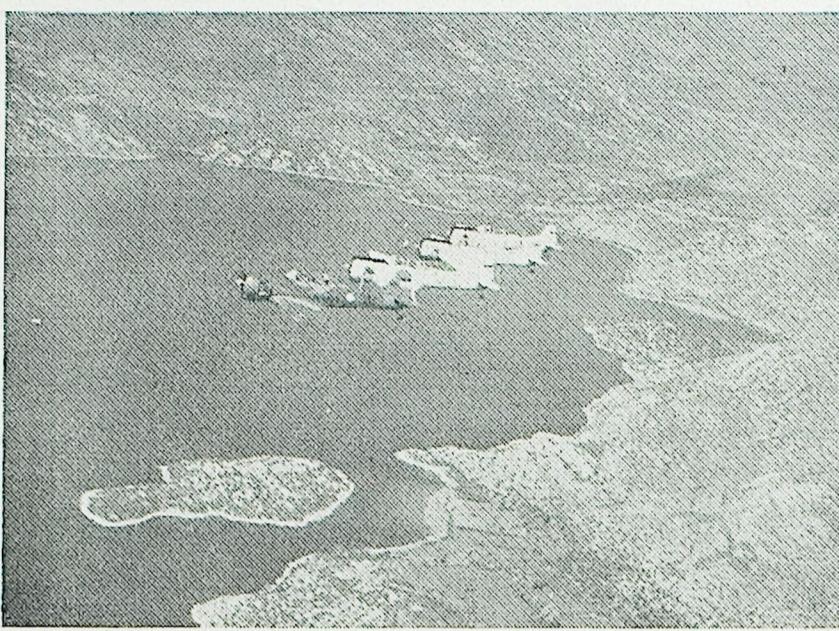
Posebno živahno in kritično pot je ubrala razprava o odnosih v delovnih kolektivih. Lani je iskalno samo pri občinski inšpekciji dela 42 delavcev zaščito svojih delovnih pravic. Največ intervencij je bilo v Tovarni mesnih izdelkov ter v Perutninarski farmi »Kras« v Neverkah. Zbor je ugotovil, da se delavci in uslužbenci v primeru kršitve njihovih pozitivnih pravic premalo obražajo na organe delavskega samoupravljanja in na forumu sindikatov v kolektivih, kar daje le tem vsekkor slabu spréčevalo.

V pogledu uvajanja družbenе prehrane je bil lani zaznamovan viden napredok. Tople obroke malic so uveli v LIV, Avtoprevozu, TMI, v obratih Javor na Pivki in v Prestranku itd. V zelo težkih okoliščinah posluje ljudska menza v Postojni, kjer se v pretesnih prostorih hrani okrog 400 abonentov. Občinski sindikalni svet je dal sicer zboru proizvajalcev predlog, da naj imenuje komisijo, ki bi predlagala najboljšo rešitev problema družbenе prehrane v mestu in občini sploh. Zbor proizvajalcev pa iz neračumljivih razlogov o tem vse do danes še ni podrobnejše razovravljil.

Občni zbor Občinskega sindikalnega sveta je nadalje kritično spregovoril o stanovanjski problematiki v občini, o problemih higieno-tehnične zaščite, o izobraževanju delavstva ter hkrati skrajno negativno ocenil izid nrezadevanj za oživitev Počitniške skupnosti. (ma)

Z občinske konference Zveze komunistov v Kopru: delovno predsedstvo med poročilom sekretarja Karla Struklja o bodočih nalogah komunistov

V nedeljo, dne 21. maja, slavi naše vojno letalstvo svoj vsakoletni praznik. Varuhom našega sinjega neba, našim pogumnim pilotom in drugemu osebju vojnega letalstva v sklopu naše ljudske armade se v veselju ob prazniku pričaruju vse državljanji in jim želimo veliko uspehov pri obvladovanju sodobne tehnike in znanja za čim krepkejšo obrambno moč naše domovine in miru v svetu.

RAZPRAVE O IZVAJANJU DRUŽBENEGA PLANA ZA LETO 1961

Ugodne gospodarske vesti iz Izole

Pretekli teden je v Izoli zasedal zbor proizvajalcev občinskega ljudskega odbora in razpravljal o realizaciji in izvajanjiju družbenega plana občine za prvo tromeščje letosnjega leta.

Ugotovili so, da znaša realizirani celotni dohodek v vseh panogah družbenega sektorja gospodarstva v prvem tromeščju dve milijardi 371 milijonov 827 tisoč dinarjev ali 20,1% doseženega družbenega plana za leto 1961. Porast realizacije celotnega dohodka znaša v primerjavi s prvim tromeščjem lanskoga leta 594 milijonov 961 tisoč dinarjev ali 33,5%.

Najvišjo realizacijo je dosegla industrijska proizvodnja. Samo kombinat živilske industrije »De-

lamars« je realiziral 1 milijardo 144 milijonov 602 dinarja ali 22,9 odstotka družbenega plana za leto 1961. Tudi ostale panoge dejavnosti ne zaostajajo.

Število zaposlenih se je v primerjavi s prvim tromeščjem lanskoga leta povečalo le za 181 oseb in je brez kombinata živilske industrije in servisov stanovanjske skupnosti zaposlenih 3815 oseb ali 98,3% predvidenih po družbenem planu za leto 1961. Povprečni mesečni dohodek na enega zaposlenega v vsem gospodarstvu se je dvignil za 26,5% in znaša 19.170 dinarjev.

Enakomerno z dvigom proizvodnje in naraščanjem narodnega dohodka v gospodarskih organizacijah se dviga tudi realizacija

občinskega proračuna, saj je ta v primerjavi s prvim tromeščjem lanskoga leta prekoračen za 17,6 odstotka.

Za doseglo takega zadovoljivega uspeha, ki se bo v prihodnjih mesecih še povečal, gre predvsem zasluga vsem delovnim kolektivom in stimulativnemu nagrajevanju po učinku. Slednje bo treba v prihodnje uvesti na vseh delovnih mestih.

Razprava odbornikov zebra proizvajalcev je nalažala potrebo po sklicevanju posvetovanja z direktorji, računovodji, predsedniki delavskih svetov in upravnih odborov ter člani zebra proizvajalcev, na katerem bi razpravljali o potrebah in težkočah ob obratnih sredstvih ter se spoznali z novimi ekonomskimi analizami in novim načinom delitve dohodka.

Kritično so ocenili ukinitve podružnice KB v Izoli in odločno vztrajajo na tem, da se ustanovi podružnica Narodne banke v Izoli, predvsem zaradi otežkočenega poslovanja gospodarskih organizacij, ker morajo dnevno hoditi v banko v Koper. R.D.

Kmetijska zadruga Izola je letos spomladis prilepla z obnovo 20 ha vino-

gradov v Ronkaldu.

Razen kmetijskih organizacij obnavlja zemljišča v občini Izola tudi Kombinat delamaris Izola z nasadi ma-

rask in šipka v industrijske namene.

Precizvodna družbenega sektorja bo

v letu 1961 znašala: 113 ton krompirja, 450 ton paradiznika, 21 ton graha, 64 ton fižola in 1105 ton ostalih vrtin, vrh tega pa še 208 ton grozdja in 8 ton breskev. V prihodnjih letih bo velik porast sadarske in vino-

gradniške proizvodnje, ker bodo ob-

rodili vsi obnovljeni nasadi. db

šenjem vasi. Okrog 20.000 prebi-

valcev severne Angole pa pod

vodstvom Unije ljudstva Angole

brani svojo deželo pred koloni-

nimi četami, medtem ko se je za

okrog 60.000 prebivalcev zateklo

v spodnji Kongo, ker se bojijo

repressalij. Kljub temu pa opazo-

valci v OZN menijo, da še ni

misliti, da bi Portugalci po pri-

poročili Generalne skupščine

uvjetljivili svobodo in neodvisnost

angolskega ljudstva.

ALI SE BOSTA SESTALA KENNEDY IN HRUSČEV?

Te dni v diplomatskih krogih močno razpravljajo o bližnjem sestanku med Kennedym in Hruščevom. Vendar so to za sedaj le ugihanja, znano je samo to, da naj bi bil njun sestanek na neutralnih tleh. Vsekakor pa kaže, da gre za več ali manj zasebni sestanek, na katerem bi državnika izmenjala nekaj smožnih stalšč v zvezi z mednarodnim položajem.

V nekaj vrstah

LEOPOLDVILLE: Izvedelo se je, da so Combeja prepeljali v varnejši zapor, kjer bo moral čakati na razpravo pod otočbo veleždajstva.

LONDON: Iz Edinburga je te dni krenil v 800 km oddaljeni London sprejet demonstrantov, ki zahtevajo prekinitev oborožitve z atomskim oružjem. Nekaj tisoč ljudi pa je v ameriškem podmorniškem oporišču v Hall Lochu v Angliji odločno protestiralo proti uporabi ameriških raket tipa Polaris.

MILAN: Ker so v Modeni protestirali levičarji proti sestanku neofašistov, je prislo do spopada s policijo, ki je varovala zborovanje, za katerega so dale dovoljenje pristojne oblasti. V Sardiniji, ki je tudi pomembno industrijsko središče v severni Italiji, pa so policisti streljali na delavce in ubili enega, a osem hudo ranili.

MELBOURNE: Avstralija je proslala LR Kitajski 750 tisoč ton žita, da bi ublažila pomanjkanje hrane v nekaterih predelih Kitajske.

KAIRO: Svet kuvajtski šejkov je sklenil razveljaviti pogodbo o mandatu z Veliko Britanijo in sklenil proglašiti neodvisnost Kuvajta. Ta nova država se bo verjetno vključila v Arabsko ligo in v OZN. Stela pa bo le okrog 200 tisoč državljanov.

SEUL: V Južni Koreji je vojska izvedla državni udar in prevzela vse dolžnosti vlade ter ustanovila vojaški revolucionarni svet. Udar je potekal brez prelivanja krvi, vojaški svet pa je izjavil, da bo obdržal tesne odnose s protikomunističnimi zavezniki.

KOOPERACIJA MED TAM IN TOVARNO »EL NASKR«

Konec preteklega tedna je bila v Kairu podpisana sporazum o industrijski kooperaciji pri proizvodnji avtobusov med tamkajšnjo tovarno motorjev in vozil »El Nasr« in Tovarno avtomobilov iz Maribora. TAM bo nudila kairskemu podjetju vso potrebno tehnično pomoč in dobavila opremo za proizvodnjo avtobusov.

Napoved vremena

od 19. do 26. maja 1961

Dosedanji razvoj vremena je bil tipičen za vremenske situacije, po katerih je možno predvideti, da bo prihodnji teden spremenljivo vreme z vročino in suhim vremem.

V naslednjem obdobju lahko pričakujemo spremenljivo vreme z lokalnimi naliwi in grumenjem. Fred koncem prihodnjega teden lahko pričakujemo ustalitev vremena s porastom temperature.

MELBROSIN — preparat cvetnega prahu in matičnega mlečka (GELEE ROYALE), garantiran znamstveno stabiliziran, proizvod MELBRO-COOP (Zavod za čebelarstvo — Kalnik) dobite v vseh lekarnah. Lekarne, ki preparata še nimajo, naj ga nabavijo pri »Kemofarmaciji«.

V sklopu Jugoslovanskih pionirskega igra pod naslovom »Moj kraj včeraj in danes« so pred dnevi dijaki postojanske občine na lepi razstavi prikazali svoje likovne in tehnične izdelke. Razstava je bila dobro obiskana. Na slike: razstavni del izdelkov učencev osnovne šole Prestrane

SLOVENSKI JADRAN

Urejuje uredniški odbor. Glavni in odgovorni urednik Rastko Bradaška. Izhaaja vsak petek. Izdaja CZP Primorski tisk Koper. Uredništvo in uprava v Kopru, Cankarjeva 1, telefon 170. Posamezen 800 din, za tujino 1600 dinarjev ali izvod 20 din. — Letna naročnina 3,5 am. dolaria. — Bančni račun 602-11-1-181. Rokopisov in fotografij ne vračamo. — Tisk in knjižnica CZP »Primorski tisk«

Za ureditev kluba, knjižnice in ostalih prostorov, za ureditev nogometnega igrišča in igrišča odbojke, za prepoliranje tamburaških instrumentov in za druga dela je mladina do danes opravila več sto prostovolnih delovnih ur.

Mladinski inicijativ so doslej moralno in materialno podprtje razne organizacije (Komisija za nogomet pri Okrajski športni poduzevi, Krajevni odbor SZDL Dekani, Embalažni servis Dekani, »Mlek« Dekani, Občinski odbor SZDL Koper, KZ Bertoli, Lovska družina Dekani, »Ex Corradino Koper« predvsem pa vodstvo tovarne »Lama«, ki je od samega začetka pokazalo izreden posuh za našo težnje in potrebe. Ker stoji pred mladino dolžnost, da do kraja spelje že začete naloge, računa na nadaljnjo podporo predvsem Občinske zveze Svobod in prosvetnih društev pri dokončni ure-

ditvi klubskega prostora in na objavljeni pomoč Hladilnice Dekani za potrebe nogometnega kluba.

Mladina pa se ne misli zadovoljiti

samo s tem, da si uredi svoj prijeten družabni kotiček. Zeli svojo udeležbo tudi pri reševanju drugih vaških problemov.

Vodstvo političnih in ostalih organizacij in društev na vasi je treba pomladiti s semejščem vključevanjem mladih sposobnih ljudi. Pomladitev bo odpravila močne znake utrjenosti in neučinkovitosti teh organizacij. Predvsem je mladina živo zainteresirana na tem, da vas dobiti na svoj kino. Pripravljena je prezeti nase vso organizacijsko skrb v zvezzi s kinom (gospodarjenje, reklama, operativni posli. Prav tako lahko napovedi računamo tudi pri drugih akcijah na našem vasi. M. Gregorić.

V prvih vrstah boja za nove odnose

(Nadaljevanje s 1. strani)

Ta smoter pa bodo lahko dosegli le s tem, če bodo s poglavljenim ideološko-političnim delom spoznali, da novi gospodarski sistem sam po sebi, brez neposrednega prizadevanja državljanov, predvsem komunistov, ne more in tudi ne bo rodil želenih uspehov. Zato bo potrebno pritegniti kar najširši krog članov ZK in neposrednih upravljalcev v razne večerne politične šole, seminarje, na izobraževalna predavanja Ljudske univerze, da se bodo izkrista-

lizirala mišlenja o najrazličnejših ključnih gospodarsko-političnih in družbenih vprašanjih, da se bo vse bolj uveljavila samoiniciativnost državljanov-članov Socialistične zveze in da bodo odnosi med ljudmi v kar največji meri temeljili na socialističnih vrednikih.

Konferenca je obširno razpravljala o nujni potrebi povečanja vloge komunistov v družbenih službah, kjer sedaj razvoj neterja samo zahteve po kvantitativni reformi, temveč kvalitativno splošno-družbeno spremembo. Doslej je bilo na tem področju javnega življenja malo napravljenega, ker je bilo delo komunistov v družbenih službah vse preveč usmerjeno navzven, a reševanje notranjih problemov prepuščeno stihiji. Tudi razvitost družbenega upravljanja v teh službah je bila različna in je doslej v veliki meri zaostajala za razvitostjo delavskega samoupravljanja.

Mnogo poudarka je dala konferenca preprečevanju neposrednega in operativnega poseganja v delo samoupravnih in drugih organov, prisvajanja raznih pristojnosti in borbi proti mišljenju, da razvijanje demokratičnih oblik upravljanja zmanjšuje odgovornost komunistov pri nadalnjem razvoju socialističnih odnosov. Vsebinsko nove naloge na vseh področjih javnega življenja zahtevajo tudi nove metode dela komunistov, ki jih bodo zmogli, da bodo tudi sami skrbeli za ideološko politično vzgojo, da bo komunistom laže preiti na prevezem odgovornosti, ki jih imajo kot družbeni in politični delavci v naši socialistični domovini.

V razpravi je sodelovalo več kot 20 delegatov, ki so obravnavali vrsto problemov, s katerimi

se vsakodnevno srečujejo komunisti v službi in izven nje, mnogo tehničnih misli in napotkov pa sta dala tudi tovariša Matija Maleža in Albert Jakopič, ki sta podrobno prikazala vrsto konkretnih nalog komunistov koprske komune.

Po izvolitvi novega 37-članskega Občinskega komiteja ZKS Koper je dosedanji sekretar Karl Strukelj, ki odhaja na novo službeno mesto, pozval vse deležne, naj bi komunisti koprske občine nadaljevali z vztrajnim delom pri nudenju pravilne družbeno-politične orientacije vsem organom družbenega in delavskega samoupravljanja, kakor tudi vodstvom družbenih organizacij in društev. Za novega sekretarja pa je bil izvoljen Zdravko Troha.

Zaradi naglega naraščanja prometa v novem koprskem pristanišču je tudi staro pristanišče še vedno pomembno za tovorni promet, čeprav je v glavnem namenjeno le potniškemu prometu. Stanje pa se bo kmalu izboljšalo, saj bo v kratkem osposobljen za delo drugi del operativne obale, tako da bosta lahko hkrati razkladali najmanj dve čezoceantki. Na sliki: staro pristanišče v mirnem jutru

Kraški zadružniki na delu

nogradov naj bi bila bolj načrtna kot doslej.

Odločneje kot doslej se namejava zadružna posvetiti kooperaciji s kmeti. Tako sodelovanje bo tudi pogoju za članstvo v zadruži. Investicije, ki jih bo letos okrog 111 milijonov, bodo rešile le najnajnejše primere na tem področju. Najvažnejši predvideni objekti so: goveji hlev za 220 goved v Senožečah, dograditev italijšča prštarjev, popravilo govejih hlevov v Tomaju, Gornji Branici in Komnu, nakup in popravilo upravne zgradbe v Sežani, nakup zemljišč na Vremščici, adaptacija stanovanj v Senožečah, nakup nad 100 goved za senožeško ekonomijo, agromelioracija Vremščice, nakup raznih strojev in tovornjaka za mesnice itd. — er

Pogumneje na novo pot

(Nadaljevanje s 1. strani)

litične smotre novega sistema in dali vso podporo njihovi realizaciji. Ni dovolj, če kolektivi organizirajo samo načelne razprave o spremenjenem sistemu kot takem, ne povezujejo pa jih s konkretnimi razmerami v podjetju in hkrati ne skušajo aktivizirati proizvajalcev samih.

Politične organizacije so si sicer že doslej v tej smeri prizadevale. V Lesontu, Splošni plovbi, Slavniku, Tovarni organskih kislin v Ilirske Bistrici in še v nekaterih drugih podjetjih so sindikalne podružnice že približale organizacijo proizvajalcem s tem, da so v ekonomskih enotah formirale sindikalne pododbore, ki v enotah postajajo vse bolj nosilci politične akcije za razširitev upravljanja.

Marsikje pa so tudi politične organizacije, med njimi prav tako sindikati, premalo vplivali, da bi bilo takšnih razprav čim več in se ne bi odvijale ozko samo v

vodstvih, ampak bi jih čim bolj približali neposrednim proizvajalcem.

V nekaterih manjših podjetjih so se iz gospodarskih razlogov sicer odločili za razdelitev podjetja na ekonomski enote, ne vidijo pa potrebe po decentralizaciji upravljanja, ker je v enotah zasedba premajhna in torej ne bo mogoče izvlotiti sveta enote. Praksa je pokazala, navajajo v teh podjetjih, da je najbolj primerno, če imajo enoten organ samoupravljanja. Razen tega je po njihovem mnenju zahtevi kolektiva po sodelovanju v smislu neposrednega odločanja zadoščeno že s tem, ker tri četrtnine članov sodeluje občasno v raznih komisijsih (tarifni, disciplinski, v komisiji za odpust in sprejem delavcev, v komisiji za investicije itd.). Pri tem pa pozabljajo, da navedene komisije večidel nimajo pravice odločati, ampak lahko samo posredujejo predloge osrednjemu organu upravljanja. Razen tega

pa navadno v več komisijah sodelujejo eni in isti ljudje in se torej skupno število stvarno sodeljujočih članov kolektiva precej zmanjša.

Nekje tudi misijo, da so sprostili upravljanje s tem, če so prenesli nanje delitev določenega dela čistega dohodka podjetja. Dejstvo pa je, da so s tem prenesli nanje samo pravico delitve, ne pa tudi pravice ugotavljanja dozetenega dohodka. S tem pa seveda ni okrnjena le samostojnost odločanja neposrednih proizvajalcev, marveč se bo zmanjšala tudi zainteresiranost na dobrem gospodarjenju, če nekateri elementi (na primer prihranki iz varčevanja) ne bodo prišli do izraza zaradi centralistične delitve čistega dohodka.

Nedvomno gre tu za določene birokratske tendence centralističnega obračunavanja, ki voleg nedoslednosti v politični izvedbi akcije vodijo tudi do tega, da zastaja decentralizacija v obračunski službi.

Delne nejasnosti so v gospodarskih organizacijah tudi okrog določitve vmesnih organov med proizvajalcem in osrednjim DS, kakšne pravice in pristojnosti naj bi imel in kako naj bi le-ta zastopal nižje enote.

Te nejasnosti nastajajo zaradi tega, ker se niso dovolj pooblaščili v cilje in smernice petletnega programa razvoja, ki ne zajema samo nalog na gospodarskem področju, ampak tudi naloge na razvijanju delavskega in družbenega samoupravljanja. Po sedanjih praksih se v podjetjih več razpravlja o oblikah organov upravljanja, kakor pa o prenašanju pristojnosti odločanja neposredno na delovna mesta, kjer naj bi proizvajalci sami nostali resnično nosilci upravljanja.

Ko bodo razčleneni ti poimi, bo mnogo laže najti tudi primerno obliko organa upravljanja, saj jo bo že praksi sama nakazala.

V podjetjih se ob teh razprav-

vah srečujemo tudi z administrativnimi pogledi na gospodarsko zakonodajo. Tako menijo nekatere, da ni zakonite osnove za delo organov upravljanja nižjih organizacijskih enot podjetja. Res je, da obstoječi predpisi v celoti ne urejajo tega vprašanja. Res pa je tudi, da puščajo gospodarskim organizacijam odprtva vrata. Položaj teh organov, njihove pristojnosti in medsebojni odnosi z drugimi organi v podjetju morajo kolektivno urejati predvsem s sprejemom internih samoupravnih predpisov.

Decentralizacije pa ne zavirajo samo navedene nejasne odločitve in stališča, ampak v določeni meri tudi zgrešena gledanja, da se bodo ob povečanem administrativnem delu, ki naj bi nujno sledilo poglavljenemu upravljanju, dvignili tudi režijski stroški. Če problem pobliže analiziramo, lahko ugotovimo, da takšne trditve niso utemeljene. Dogovori o vsakodnevnih nalogah so lahko na delovnih mestih sami, tu se sprejemajo konkretno odločitve oziroma ukrepi o določenih vprašanjih, na primer izpolnjevanju normativov materiala, delovnega časa, izboljšanja delovne disciplinice.

O daljnosežnih nalogah, pogojenih z izvajanjem perspektivnega programa podjetja, o zavzemaju stališč glede na skupno zadeve kolektiva, pa bodo proizvajalci razpravljali na zasedanjih zborov v ekonomski enoti, kakor so si pač predpisali s svojim poslovnikom (s kratkimi zapisniki, pismeno sporočitvijo sklepa osrednjemu organu samoupravljanja, določitvijo predstavnika, ki bo zastopal njihova stališča itd.).

Nedvomno zaslужuje pozornost tudi razprave, ki so že v nekaterih drugih krajih, pa tudi že v posameznih podjetjih pri nas, ali naj bi bili v ekonomskih enotah izvoljeni stalni zastopniški organi, ali pa občasni z določeno nalogom.

Nadaljnji napor za dosledno izvajanje nalog, ki jih postavlja novi gospodarski sistem, bodo vsekakor terjali večje sodelovanje kolektivov, širokih in konkretnih akcij političnih organizacij in ne nazadnje znatno večjo udeležbo strokovne službe.

Marija Vogrič

Minuli teden je bilo v Kopru okrajno pionirsko Šahovsko prvenstvo, ki se ga je udeležilo okrog 120 pionirjev in pionirk osnovnih šol našega okraja. Pionirji so tekmovali v dveh starostnih skupinah in zmagovalne ekipe so prejele lične pokale. Na sliki podelitev pokala

★ PRI LJUDEH V NAŠIH KRAJIH ★

IZ ČRNEGA KALA

Voda, cesta in pašnik

Sušna poletja so za prebivalce Črnega kala huda nadloga, kajti takrat usahne edini izvir pitne vode in so prepričeni svoji iznajdljivosti. Skupni vodnjaki so sicer popravili in poglobili, vendar tudi to ne zadovoljuje. Zato so pred nedavnim ustanovili pri

MLADINSKI FESTIVAL NA JESENICAH

Na Jesenicah traja že od 26. aprila letos 10. tradicionalni mladinski festival, ki ga organizira Občinski komite LMS Jesenice pod pokroviteljstvom Zveze borcev. V okviru tega festivala bo v soboto in nedeljo, 20. in 21. maja srečanje zamejske mladine s Koroško, iz Trsta, Gorice in Slovenske Benešije.

V soboto zvečer bo v gledališču »Tone Cufarje« na Jesenicah zabavni program, po njem pa družabni večer v fizičkurnem domu. V nedeljo zjutraj pa bo v Planici začetek športnih tekem v obojkiki, šahu in namiznem tenisu. Ob svečani otvoritvi se bodo srečale tudi stafete s tromeje. Pri nedeljskem kulturno-zabavnem programu bodo sodelovali DPD Svobode in nekateri zabavni ansamblji. V primeru slabega vremena bodo športna srečanja v vseh dvoranah na Jesenicah.

GOSTOVANJE SG IZ TRSTA V POSTOJINI

V petek zvečer so se tržaški umetniki lna poti v Novi Sad ustavili v Postojni ter v Kulturnem domu uprizorili Javorškovo komedijo v dveh delih »Manevri«. Delo je režiral Jože Babič. Z isto komedijo je SNG iz Trsta pred kratkim gostovalo tudi v Pivki.

Kaj morajo drugad ...

GLAS

S PRVE STALNE KONFERENCE POČITNIŠKIH SKUPNOSTI NA GORENJSKEM

V Kranju je bila 10. maja 1. stalna konferenca počitniških skupnosti na Gorenjsku. Udeležili so se je predstavniki kolektivov in služb, ki imajo svoje domove v našem okraju in izven njega, nadalje predstavniki občinskih svetov za oddih in rekreacijo, TD, LM, LO, »Izletniki« in Okrajnega zavoda za socialno zavarovanje. Razpravljali so o stanju in pogojih koordiniranja prostega časa za razvoj delavskega turizma na Gorenjskem.

Lani je organizirano koristilo svoj dopust v počitniških domovih preko 15.600 delavcev, ki so razpolagali s 1564 posteljami in 105 ležišči v šotorih.

Slabši so pogoji za oddih v počitniških objektih, ki jih imajo razna podjetja in ustanove na območju Gorenjske. Sedaj je 46 počitniških objektov s 1958 ležišči. Ti domovi so odprtli le nekaj mesecev. Vse premalo je kulturne zabave, športnih prireditev in razvedrila.

LETOS 74 STANOVANJ ZA BORCE NOV

Letos bo Občinski ljudski odbor Celje dokončal za nezaposlene borce dvajset in pričel z gradnjo nadaljnih desetih stanovanj. Za zaposlene borce pa bodo podjetja letos zgradila skupno 44 stanovanj. Tako bo vsega skupaj letos rešenih 74 primerov. S tem bodo rešeni tudi najbolj kritični stanovanjski primeri bivših borcev.

Nekaj več težav pa se pojavi na področju poklicne rehabilitacije borcev in invalidov NOV. Tu je še veliko subjektivnih činiteljev, ki ovirajo, da bi tudi preostalih 150 invalidov z območja celjske občine dobilo potrebno izobrazbo ali kvalifikacijo. Zato je ljudski odbor sprejel sklep, s katerim bo priporočil gospodarskim organizacijam, da posvetijo tem vprašanjem več skrb.

NOVICE

MILIJARDA ZA ŠOLSTVO

Z urešenjenje programa, ki ga je sprejel Okrajni ljudski odbor Nova Gorica, bo potrebna materialna angažiranost komun. Prav tako bo potrebna tudi tesnejša povezava med gospodarskimi organizacijami in šolami, iz katerih bodo črpale svoj kadar. Za napredok šolstva bo porabljenih okoli 250 milijonov dinarjev. S približno milijardo dinarjev pa bo urešen program, ki ga je osvojil ljudski odbor.

krajevnem odboru SZDL Črni kal, ki ima svoji podružnici tudi v naseljih Socerb in Kastelec, gospodarsko sekcijo, ki proučuje sedaj možnost ureditve vodovoda.

Hvale vredna so tudi prizadevanja vaščanov, da bi obnovili krajevno cesto do Petrinj. S tem bi razbremenili na tem odseku glavno cesto, ki jo uporabljajo sedaj tudi številni vozniški vprežniki vozil. Žal doslej še niso našli investitorja za to koristno pobudo, čeprav so člani SZDL izrazili pripravljenost, da bodo opravili vsa dela sami, če jim bo uspelo dobiti kamion za prevoz materiala. Pravijo, da od tega načrta ne bodo odstopili, vendar bodo hkrati zahtevali, da tukaj namestijo stalnega cestarja.

V hudičkih škrpicih so tudi živinorejci iz Črnega kala in okolice, ker nimajo dovolj pašniških površin. Bojda so že večkrat zaprosili Upravo za gozdarstvo, da bi očistili večjo površino hriba, ki je poraščena z brinjem in raznim grmičevjem, vendar doslej niso uspeli. Ker je živinoreja važna kmetijska panoga tega kraja, so prebivalci očitno precej prizadeti.

V RIŽANI

Brez napajališča za živino

Živinorejci v Rižani nemalo tare skrb, kje naj napajajo živino, odkar so jim izvajalci hidromelioracijskih del v dolini reke Rižane zaprli več odcepov, kjer so imeli napajališča. Zadeva ne bi bila tako kritična, če bi jim hkrati ne bili prepovali napajati živine v strugi Rižane, kar je sicer razumljivo, ker bi živina utegnila poškodovati urejeno krito reke. Vendar bi izvajalci teh del moralni upoštevati tudi to okolnost in zagotoviti Rižancem prostor za napajanje, saj je živinoreja v tem kraju dokaj razvita.

Tudi javna razsvetljiva in skrajno zanemarjena krajevna cesta skozi naselje sta predmet številnih razprav na sestankih SZDL, kjer so v zadnjem razdobju že večkrat proučili vrsto možnosti za ureditev teh vprašanj. Vaščani pravijo, da bi bili pripravljeni sprejeti levji delež bremena s prostovoljnim delom, ki se ga Rižanci ne odrekajo, saj so samo za ureditev avtobusne postaje prispevali okrog 500 prostovoljnih delovnih ur. Seveda je javna cestna razsvetljiva, ki je v tem naselju ob glavnem prometni žili več kot potrebna, kot tudi obnova ceste, povezana z dokajš-

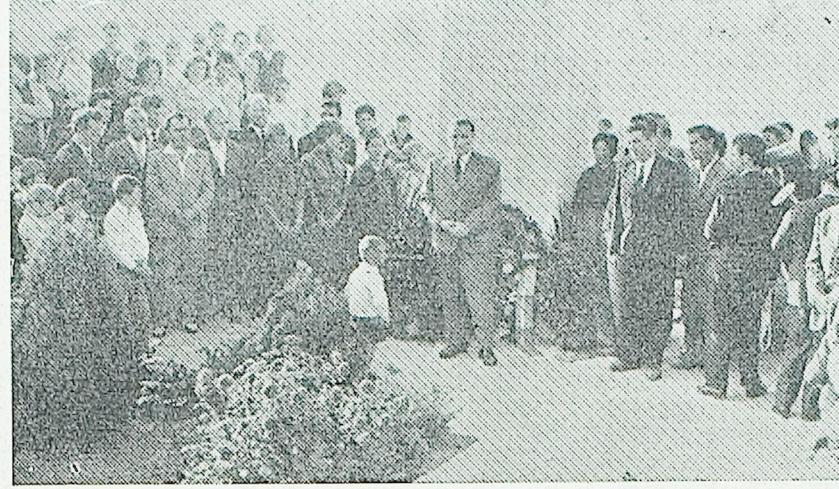
DESETLETICA »KRAŠKIH VIHARNIKOV«

Letos poteka deset let, odkar je Rudi Hönn ustanovil prvo taborniško enoto na Primorskem — odred »Kraških viharnikov«. Organizacija šteje danes skoraj 300 članov, v desetih letih pa je šlo skoz njene vrste nad 1000 tabornikov. Za zasluge v propagiranju taborništva v zahodni Sloveniji so bili »Kraški viharniki« proglašeni za Partizanski odred.

Svoj jubilej bodo prihodnji mesec proslavili s prireditvami ob tabornih ognjih, nato pa kmalu krenili na morje, kjer taborijo vsako leto.

Pretekli teden je imel Državni zavarovalni zavod v Postojni volitve prvega sveta delovnega kolektiva. Na sliki vidimo najstarejšega in najmlajšega člena kolektiva na volišču

V nedeljo so se ob spomeniku narodnoosvobodilne borbe v Marezigah zbrali številni prebivalci in šolska mladina v počastitev upora Marežanov pred 40 leti. Na sliki detajl s proslave med govorom tovariša Vida Vremca

Slavje v Marezigah

V nedeljo popoldne so se v Marezigh zbrali prebivalci iz bližnjih in oddaljenejših krajev kopranske komune, da bi počastili spomin na znani upor Marežanov pred 40 leti, ko so z orožjem in kmečkim orodjem nagnali iz vasi fašistične izzivače.

Že v ranih popoldanskih urah

so priredili športna tekmovanja prebivalcev okoliških vasi, nato pa so se ob 17. uri zbrali pred spomenikom padlih borcev NOB. Ob igranju žalne koračnice, ki jo je igrala kopraska godba na pihači, so počastili s polaganjem venčev pred spomenik — spomin na padle partizane in žrtve fašističnega terorja, nato so sledile recitacije šolske mladine, občinskih ljudskih odbornikov Celestin Kozlovčič pa je obudil spomin na dogodek pred 40 leti, na junashki odpor našega ljudstva med narodnoosvobodilno borbo ter pozval navzoče, naj še nadalje gradijo lepše življenje v s krvjo pristorjeni svobodni domovini.

Po zaključku zelo lepo uspelega koncerta, ki so ga priredili gojeni Glasbene šole iz Kopra, se je razvilo pozno v noč praznično razpoloženje v cvetju in zastavah ovitih Marezigh.

DVAJSET LET JLA:

Razstava, ki vzbuja zanimanje

Društva rezervnih oficirjev in podoficirjev našega okraja prirejajo po letošnji 20-letnici Jugoslovanske ljudske armade v vseh občinskih središčih razstave o njem nastanku, razvoju in današnji tehnični opremi. Z velikim zanimanjem so si to potujočo razstavo že ogledali minuto nedeljo in ponedeljek v Sežani, nato v Kozini v torek in sredo, včeraj in danes pa v Piranu. V Izoli bo

razstava odprta le jutri, v soboto, nato pa jo bodo prenesli v Kopar, kjer bo gostovala v nedeljo in ponedeljek. V Postojni bo od 22. do 24. a v Ilirske Bistrici od 25. do 27. maja.

»Otrok ni kriv«

Ne dolgo tega je bil v Šmarjah pri Kopru roditeljski sestanek, na katerem je govorila Milica Bertanjeva, članica republiškega odbora Društva prijateljev mladine. Dvorana v zadružnem domu je bila zasedena do zadnjega kotička. Živi, iz življenja vzeti primeri so se vrtili okrog osrednje misli, da smo vsi odgovorni za otroke, ki doraščajo med nami in da je od nas odvisno, kakšni bodo otroci, ki jih vzugajamo. Predavateljica je poudarila, da je najvažnejši oblikovalec otroka dom, zakaj le dom lahko pripravi otroku srečno in vedro mladost ali pa mu senčna mладa leta zagnijo tudi poznejše življenje.

Ob tolikšni udeležbi se je moral človek hčesč nočes zamisliti. Nekdaj je prihajalo na roditeljske sestanke le od 10 do 15 staršev, sedaj pa jih je bilo kar 170 in še več. Mar se ni v našem družbenem razvoju nekaj premaknilo, nekaj, kar obeta, da bomo sčasoma prav' vsi čutili, kako je od nas odvisno naše življenje in naša socialistična bo-

PLANINA PRI RAKEKU

V Planini pri Rakeku bodo 27. tega meseca praznovali svoj krajevni praznik. Tega dne bo minilo 18 let, ko so vaščani likvidirali belogardistično postojanko na Sv. Duhu nad Planino. 26. maja bo priredila Zveza borcev partizanskih pohod, zvezčer pa bodo po okoliških vrhovih zagoreli kresovi. Naslednjega dne bo akademija in odkritje spominske plošče prvo borcev osvobodilnega gibanja v vasi Francu Benčanu, ki je v vojni žrtvoval svoje mlado življenje. V.V.

KANALIZACIJSKA DELA V PORTOROŽU KONČANA

Končno so v Portorožu prenehati z razkopavanjem cestišča sredi mesta: te dni so položili zadnje metre glavnega voda nove kanalizacije. Dela bi morala po prvotnem predvidevanju biti zaključena že sredi preteklega meseča, toda slabo vreme, predvsem pa nepredvideni betonski ostanki nekdanjih rezervoarjev v tleh so zavrljeli delo skoraj za mesec dni. Podjetje »Slovenija-cestec« hiti sedaj še z gradnjo robnikov in popravilom ploščnikov, prav tako še ta teden pa bodo tudi že začeli z asfaltiranjem celotnega cestišča, ki je bilo hkrati s polaganjem kanalizacije precej razširjeno.

HORTIKULTURNO DRUŠTVO SLOVENSKE OBALE ŽE DELA

Pretekli teden se je konstituiral upravni odbor, ki je bil izvoljen v ustanovnem občem zboru Hortikulturnega društva slovenske obale. Za predsednika je bil izvoljen direktor trgovskega vfnarskega podjetja »Cvetje« v Portorožu, znani cvetni strokovnjak Matevž Cop. Člani upravnega odbora so sprejeli načrt, da prihodnje seje priravijo svoje predloge za dokončno sestavo programa dela društva. Večina načrta je bila nakazana med izredno konstruktivno razpravo na ustanovnem zboru. Čeprav so si iniciatorji društva in člani upravnega odbora na jašnem, da bo društvo postalo množično, kot se za naše obalno področje spodbodi, šele ko bodo ljudje uvideli koristnost delovanja društva, so si vendar zadali kot eno prvih načrt, pritegniti k delu društva čim večje stevilo zasebnikov in p gospodarskih društvenih prostorov, bo društvo prosilo za gostoljubnost krajevne turistične društva; Turistično društvo Piran-Portorož je že stavilo svoji pisarni v obeh krajih na razpolago novemu društvu. V teh pisarnah sprejemajo prijavnike posameznikov in tudi že prvh organizacij, ki želijo sodelovati pri estetski ureditvi zunanjosti našega področja. JULE

IZ ILIRSKIE BISTRICE

Na seji Občinskega ljudskega odbora Ilirska Bistrica, ki je bila prejšnjega teden, so obravnavali izpolnitev načrta za preteklo tromesecje. Ugotovili so, da je stanje zadovoljivo, saj so načrt finančno izpolnili za 30 odstotkov več kot v enakem času lani. Na področju kmetijstva je predvideni načrt največ presegla Kmetijska zadruga 4. junij v Ilirske Bistrici (33 %), nato pa lesna industrija (29,1 %). Med posameznimi podjetji je izpolnila trimesecni načrt tovarna lesovinskih plošč »Lesonit« s 43,5 % letnega plana. Obravnavali so tudi formiranje ekonomskih enot v podjetjih ter ugotovili, da nekatera podjetja temu vprašanju še ne posvečajo dovolj pozornosti. J.S.

dočnost. Kako močno se starši zanimalo za vzgojino vprašanja in kako si želijo pomoci, so dokazali tudi s tem, da se jih je kar 50 naročilo na revijo »Otrok in družina«. G.E.

PRAZNOVANJE 1. MAJA

Piran in Portorož sta pripravila slovensko praznovanje delavskega praznika že v nedeljo, 30. aprila, tako da so se udeleženci domače parade lahko udeležili še parade in proslav v Ljubljani in drugih krajih. Ob 9. uri dopoldne je v nedeljo krenila iz Portoroža skoraj dva kilometra dolga povorka, v kateri so se za motoristi in avtomobili AMD zvrstile zastave in oddelki vseh športnih in sindikalnih društev in organizacij, pionirji in mladinci, med katerimi je posebno strurno nastopila skupina 100 gojencev Pomorske srednje šole v lepih svetlih uniformah. Potem so se vrstili peš ali na vozilih delovni kolektivi, ki so na okrašenih in primerno aranžiranih kamionih prikazali pregled svojega razvoja in uspehov ali način dela v nekaterih obratih. Povorka se je zvrstila mimo slavnostne tribune pred hotelom »Palace«, kjer so se zbrali glavni predstavniki političnega in družbenega življenja občine.

Do 10. ure je povorka prispevala v Piran na Tartinijev trg, kjer se je napolnil takoj rekoč do zadnjega kotička. Zbrani množiči je govoril najprej predsednik občinskega sindikalnega sveta Roman Poljšak, nato pa še v italijansčini Gino Tarlav. Sledile so recitacije in pevske točke ter razdelitev počital, pokalov in diplom zmagovalcem večdnevnega športnega tekmovanja.

KULTURA PROSVETA ★ KULTURA PR

Glasbena šola v Kopru je počastila občinski praznik in 10-letnico svojega delovanja s svečanim koncertom, ki je bil 13. t. m. v nabito polni dvorani koprskega gledališča. Spored, ki je imel dva dela, so izvajali solisti, zbor in orkester.

V prvem delu koncerta smo slišali Deset pesmi za otroški zbor, Orffov instrumentarji in godalni orkester, ki jih je na besedilu Marte Gorup uglasil koprski skladatelj Ivan Šćek. Izvedbo tega svežega in izvirnega dela je dirigiral skladatelj sam (na sliki). Sledila je Otroška simfonija Josepha Haydna, ki jo je vodil — kot ves ostali spored — ravnatelj prof. Vladimir Lovec, prvi dei pa je zaključil stavek iz Mozartovega Koncerta za violinino in orkester, pri katerem je nastopila kot solistka Alenka Čuček. — V drugem delu koncerta so ob spremljavi orkestra nastopili štirje solopeci, in sicer sopranistki Silva Roje in Odineja Cupin, tenorist Julijan Filien ter baritonist Danilo Milič. Koncert je zaključilo učinkovito Kolo Emila Adamiča. — Ob navdušenem ploskanju številnega občinstva je učiteljskemu zboru Glasbene šole čestitala v imenu občinskega sveta za kulturo in prosveto tovarišica Marta Trobec, učiteljskiše.

Z malce skrajšanim sporedom je naslednji dan nastopila Glasbena šola v Marzigh, v tem tednu pa je priredila še dva koncerta za šolsko mladino.

Dramska družina pivških tabornikov

Dramska skupina odreda Martin Krpan iz Pivke je uprizorila konec preteklega meseca zahtevno delo nemškega pisatelja Leonarda Franka »Jezusovi apostoli«. S tem so hoteli tudi pivški taborniki prisnevat svoj delež proslavam v jubilejnem letu.

Mladi igralci, večinoma dijaki osnovne šole v Pivki, so se zelo

dobro odrezali in prepričljivo zigrali v zahtevnem delu. Igo so pripravljali dva in pol meseca. Njihov trud in uspeh sta tem večja, ker so morali premagovati težave tehnično neopremljenega odra, si sposojati rezkvite in zavese in študirati v vlažnih prostorih, kjer je ob deževnih dneh na nje dobesedno kapljalo. —

V galerijskih prostorih koprskega muzeja je bila 11. maja slavnostno odprtva razstava oboških umetnikov, članov APAI (Associazione Provinciale Artisti Isontini), ki so se na vabilo Sveta Svoboda v prosvetnih društvev Gorica ter Okrajnega muzeja Koper predstavili najprej v Novi Gorici, od koder je bila razstava prepeljana v Koper. Tako se je prvič tudi na likovnem področju uresničila plemešča pobuda o kulturni povezavi v obveznem pasu, za kar je dal osnovno znakov med Italijo in Jugoslavijo o široki kulturni izmenjavi. Kakor v Novi Gorici tako je tudi v Koperu nastop članov APAI doživel pri našem občinstvu prizren sprejem in zasluzeno priznanje.

Ekipa 26 razstavljevalcev — dva sta zastopana kot kiparja — zajema razmeroma širok krog, v katerega je poleg izrazitejših likovnih osebnosti vključeno tudi nekaj ljubiteljske ravnine, vendar je ta postavljena dolaj ob rob, tako da lahko vrednotimo celotno razstavo kot zelo dostenj prikaz, ki največkrat presega okvir provincialne pomembnosti. Večina umetnikov živi in dela v Gorici, nekaj jih je iz Krmna, Tržiča in iz ostalih krajev.

Izrazeni načini slikarjev so prevladujoče usmerjeni v abstraktnost in so večinoma podani z izdelanim osebnim konceptom, kljub temu da je opaziti določeno privrženost modernim tehnjam iz lanskega biennala v Benetkah.

Izmed starejših se Gigi Castellani in Roberto Joos prebjela v abstraktno stilizacijo z bogato formalno tradicijo in eleganco. Vendar pri Joosovih tihožitjih ostaja hotenie na površini dekorativnega efekta, pri Castellaniju pa izzveni v modenem intelektualnosti. Orlando Poiana Kras ni ubran na prečiščen ton in bi se po vsem videzu lahko bolje predstavil.

S povsem opredeljenim odnosom nastopata nagrajenec XII. rimskega Quadriennala, Cesare Mocchiutti, ter kipar Ostilio Gianandrea. Mocchiutti oblikuje svoje vizije v napeti vibraciji amorfne barvnega kvika, kjer se odvija skrivnost embrionalnega nastajanja praoobilke. Ostilio Gianandrea pa skuša z nekim racionalno odmerjenim čutom ustvariti svojemu kozmičnemu svetu globinsko razsežnost v optični igri črnih in belih ploskev.

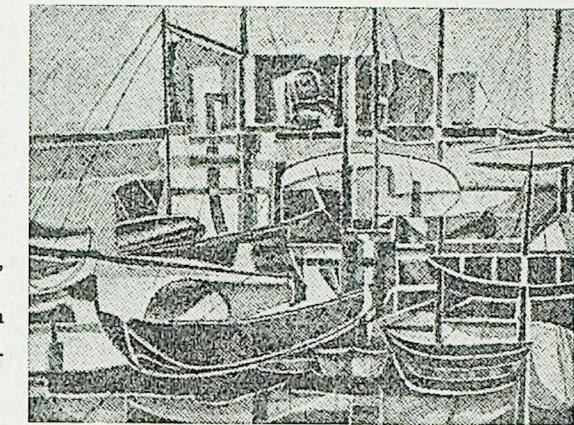
Mlad Demetrij Cej je na najboljši poti k svojemu lastnemu slogu. Na slikarsko dinamičen način ureja barvno gmote in oživilja posameznosti do tiste enkratne popolnosti in intenzivnosti, v kateri je doživel optično senzacijo iz realnega sveta. Podobe Ignazija Dolicha razstavljajo neko naivno abstrahirano stilizacijo, s prepričljivim podoživljanjem in močnim

so navdušila dela mladega Antonija Veroneja, ki mu je dana srečna spontanost in velika mera nadarjenosti. Figure na njegovih podobah so tihotij iz pravljic, ki bivajo v orientalskem razkošju zvočnih, melodičnih bary v lirični senzualnosti.

Sergio Altieri doživlja negibni, vase zapri patriarhalni svet kmetov kot neko trpko veličino.

Kot kiparja sta se z malo plastiko predstavila Mario Sartori ter kiparka Carlotta de Furlani. Bronaste figure prvega se suvereno razstavljajo v dinamični napetosti močnih efektov, ki se večkrat bolj prilegajo zasnaku za monumentalno kompozicijo kot intimnemu značaju drobne plasti. De Furlanijeva pa kaže z razstavljenem terracotto čustveno eksprezivne težnje.

Poseben mik te razstave umetnikov iz narodnostno mešanega mejne-

Z razstave del slikarjev, članov Pokrajskega združenja oboških umetnikov, v prostorih Okrajnega muzeja v Kopru. Na sliki: FOSCHIATTI ALDO — COLNI V PRISTANU (risba)

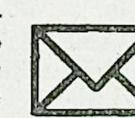
ustvarjalnim nagonom jih opira na domači okolje kamnolomov in delavskih naselij. Izrazno Šibkejša v tej vrsti sta Fulvio Monai in Franco Cianetti. Prvi kaže prizadavnost, ki ji manjka trdnje likovne ogrodje, Cianetti pa se zdi manieristično nepriščesen in neuglašen.

Poleg te slikarsko-temperamentnejše smeri abstraktnih, pa oblikujejo nekateri ob trdno preizkušenih figurativnih izrazilih intimne kompozicije iz svojega likovno zaključenega sveta. Grafični listi Virgilija Malinja prikazujejo izreze iz narave z nekim severnjaško vegetabilnim občutjem, ki ga čustveno oživlja žlahtna, žametno mehka risba. Risbe Alda Foschiattija so zasnovane na intelektualnem opažanju, na analizi predmetnih form, ki jih prenaša v trdne konstruktivne sestave. Cesare Deveitag se vdaja slikarstvu z igrivim temperamentom, Raoul Censi pa impozitira duhovito in z močnim posluhom za likovno gradnjo. Posebej pa

ga področja pa je utemeljen v dejstvu, da lahko pri posameznih razstavljalcih odkrivamo poteze, ki so značilne za znano različnost slovenskega in romanskega značaja ter razpoloženja in prihajajo tem bolj do izraza, cim močnejša je izrazna sila posamezne osebnosti.

Razstava iz našega neposrednega zamejstva je s predstavljenim kvalitetom del preko pričakovanja upravičila smisel in namen vzajemnega prirejanja likovnih razstav na oben mejnih področjih. Obe prireditvi v Novi Gorici in sedaj v Kopru sta utri pot in sprožili vrsto pobud, ki so bile z oben strani izražene v enodušni želji, da bi za medsebojno izmenjavo likovnih razstav v bodočnosti našli čim širše možnosti. Razstavi Oboških umetnikov bo neposredno sledila kolektivna razstava naših primorskih umetnikov v Gorici, ki ji želimo enakega uspeha kot ga je deležna pri nas razstava italijanskih gostov.

MAJDA FRELIH

pismo uredništvu

STVARI NA PRAVO MESTO

Zivimo v času, ko bi moralna biti sporna naklonjenost do slikeh kulturno-umetniške dejavnosti pričazna in nasmejana sopotnica v vlasti skupnih prizadevanj. Tu, v Kopru, pa naj bi bila ta prijaznost še bolj ocitna, v nekem smislu bolj sveža, prijetnejša in bogatejša, saj živimo v malem mestu in se naša pot vsekrat na dan križajo. In kadar se srečujemo, smo prijateljsko razumevni, blagohotni in potrežljivi. Minuto kasneje, ko smo sami s seboj, je vsa reč že spet drugačna.

Vladimir Lovec, glasbeni kritik »Slovenskega Jadrana«, katerega zaslug za uspešen razvoj glasbenega šolstva pač nihče doslej še ni skušal zamoliti, je v zadnjem številki »Slovenskega Jadrana« napisal kritično poročilo o nedavnom gostovanju mladega italijanskega pianista iz Vidma Gligija Galvanija in bi bilo glede tega vse v redu, če...

...če bi svojega zapisa ne začel s temelj odstavkom: »V zadnjem času so se kulturni stiki med Jugoslavijo in njenimi sosednimi utrdili in poglorili; do nekaterih kulturnih izmenjav je prišlo po običajni poti preko koncertnih poslovalnic, nekatere — VSAJ V KOPRU PA SO VZNKE NEKAKO SAME OD SEBE.« (Podprtalo M. L.)

Zdi se, da so pri nas, v tem našem mestu, včasih le kožarci čisti, vino pa, ki si ga oberoč dan za dan natakamo, precej motno in vse prej kot prozorno. Ne vem sicer, kako si Vladimir Lovec predstavlja, da koncerti »vnikajo nekako sami od sebe«, v vsakem primeru pa je takrat ugotovitev — milo rečeno — hud naivna. Sama od sebe niti trava ne zraste in če človek pozna dialektiko, lahko ve, da nobena stvar na tem svetu ne more nastati (ali »vznikniti«) sama od sebe. Navsezadnje niti ne gre za to, da je bilo edini pobudnik za koprsko »salone« (edine tovrstne umetniške prireditve v Jugoslaviji) zavod »Primorske prireditve«, temveč za to, da si je nekdo nekje pač to moral izmisli in da stvar ni prišla sama od sebe.

Mimo tega je avtor članka tudi član upravnega odbora zavoda »Primorske prireditve« in bi pač bil lahko s temi stvarmi seznanjen. Tudi vzgojno-umetniški uspehi gojenjev Glasbene šole niso prišli ali »vznikli sami od sebe«, ampak so rezultat desetletnega dela. V razgovoru na isti strani sam namreč med ostalim pravi: »Prav gotovo ni nihče brez težav (prerad verjamem, op. p.) in tudi naš učiteljski kolektiv na šoli se je moral z marsičim spoprijeti in marsičaj žrtvovati, da velja danes naša šola za eno najboljših v Sloveniji.«

Vse bi bilo torej, prav, če bi pisec vsaj z nekaj te naklonjenosti, ki jo je posvetil Glasbeni šoli, govoril tudi o pobudniku in organizatorju koprskih koncertnih in drugih prireditiv, to je o zavodu »Primorske prireditve«. Potem bi bralci »Slovenskega Jadrana« vedeli, da so tudi koncertni rezultat nekega prizadevanja.

Glasbeni šoli, njenemu učiteljskemu kolektivu in ravnatelju pa čestitamo ob deseti obletnici in se iskreno pridružujemo želji, da bi delovala v boljših pogojih še prav tako plodno kot doslej.

Za zavod PRIMORSKE PRIREDITVE Milan Lindič

Odgovor Milanu Lindiču

Mnenja sem, da je bilo sodelovanje med zavodom Primorske prireditve in koprsko Glasbeno šolo doseglo še vedno plodno, zato tudi ne vidim nobenega razloga za poslabšanje odnosov. Mirno lahko povem, da sem v recenziji Galvanijevega koncerta pozabil uvodoma navesti oboj organizatorja, namreč zavod Primorske prireditve in koprsko Glasbeno šolo.

Kar zadeva stavek, ki ga je Milan Lindič podprt, pa lahko povem to, da sem imel v mislih le dejstvo, da koncertov obeh italijanskih pianistov — Nina Gardija in Gigija Galvanija — ni posredovala niti ambasada ali konzulat, niti ljubljanska ali beografska koncertna poslovalnica, kot je sicer navada pri tujih umetnikih. To je vse.

VЛАДИМИР LOVEC

Šolska skupnost Učiteljišča

se je v tem šolskem letu sestala zadnjič

Šolska skupnost koprskega Učiteljišča je imela svoj zadnji sestanek v tem šolskem letu. Udeležilo se ga je okrog 190 dijakov.

Med drugim so se dotačnili tudi predlogov o reformi učiteljišč. Po njihovem bi moralna reforma bolj upoštevati svobodne aktivnosti, ki v natrpanem učnem načrtu ne pridejo do polne veljave.

Razpravljalci so tudi o oblikih pedagoških akademij ter poročali o sestankih razrednih skupnosti, kjer so ugotavljali ne preveč zadovoljiv učni uspeh, ki ga bo treba do konca leta še popraviti. Pohvaliti pa je treba izvenšolsko delo dijakov, ki se zelo uspešno udejstvujejo predvsem v pevskih zborih in dramski družini. Udeležili so se tudi

pohoda po partizanskih poteh po Krasu ter sodelovali na raznih proslavah.

Šolska skupnost je sprejela predlog šolskega odbora, da bi ob zaključku leta priredili posebno proslavo, ki bi jo organizirali po letnikih v znani obliki »Pokaži, kaj znaš«.

Zaradi novega zakona o finansiranju šol — tudi Učiteljišče sodi od 1. aprila dalje v pristojnost koprsko občine — ne bodo mogli izvesti običajnih letnih ekskurzij. Posebno prizadet bo pri tem IV. letnik, ki ne bo mogel na pot po Jugoslaviji, kot je to bilo v navadi doslej. Dijaki so odločili, da bodo poiskali možnosti, ki bi jim tudi letos omogočile vsaj nekatere izlete.

★ NOVO NA KNJIŽNI POLICI ★ NOVO NA KNJIŽNI POLICI ★ NOVO NA KNJIŽNI POLICI ★

LAKOTA

Od kuhinje je tekel ječnik s skledčko v roki. Skledčka je bila polna in kljub temu, da je hitel, jo je nosil previdno, da mu redka kaša iz zdrobljenega korenja ne bi pljusknila čez rob. Zavil je za barako, kjer je čakal nanj že drug ječnik.

»Kaj si dobil?« je vprašal tisti, ki je čakal, in oči so mu poželjili vo izstopile iz obraza.

»Kaša,« je odgovoril ta, ki je prišel in se ustavil in stisnil skledčko k sebi.

»Obljubil si mi, da bova delila,« je rekel tisti, ki je čakal.

»Delila bova,« je odvrnil omi drugi in dvignil skledčko k ustom. »Najprej bom jaz izplil polovico, nato dobiš, kar bo še ostalo,« je pristavljal.

»Bolje bi bilo, da prelijes pojavico v mojo skodelo,« je predlagal tisti, ki je čakal.

»Kaj bova prelivala, ali mi ne zaubaš?« je odvrnil tisti, ki je prinesel.

Nato je pričel kašo srebati. Z majhnimi požirki jo je vpjal vase. Vsak požirek je imel svoj začetek, ko je juha pljusnala v usta, ko so jo občutile dlesni, jezik in nebo, in si se boril, da nisi požirka takoj pogolnil, in si se igral z jezikom v topli, grenki in lepkimi tekočini — in je imel svoj konec, ko ti je s slino premešana tekočina zdrsnila po grlu in so bila

FRANCE FILIPIČ

usta prazna, bolj kakor prej, in se ustnice spet napeli v želji, da vsrkajo drug požirek.

Tisti, ki je čakal, je strmel s poželjivim izrazom v očeh v obraz svojega tovariša, in kakor ta, ki je resnično pil, je tudi on občutil vsako stopnjo požirka — čeprav samo v domišljiji. Srkal je z ustnicami, mlaskal je z jezikom, goltal je s požiralnikom in ves čas je mislil na to, da bo čez nekaj trenutkov zares srkal z usti, mlaskal z jezikom in goltal.

Jetnik, ki je prinesel, je že mnogokrat srebnil in prav gotovo je že izplil polovico kašnate juhe. Njegov obraz je bil kakor krinka, zakaj ni hotel pokazati onemu drugemu, ki je čakal, kako uživa, kako se v njem od požirka do požirka stopnjuje poželenje po hrani in kako mu je žal, da je obljubil drugemu, da bo delil z njim.

»Prav gotovo si že spil polovico,« se je oglasil tisti, ki je čakal.

»Trenutek, samo požirek še,« je odvrnil oni, ki je pil.

»Zelo sem lačen,« je rekel tisti, ki je čakal.

Oni, ki je pil, ga je slišal in pretreslo ga, in se sklenil je sam pri sebi in z vso odločnostjo, da bo tisti požirek, ki ga bo zdaj srebnil, res zadnji požirek, da pa sme biti ta zadnji požirek, ker je pač zadnji, nekoliko daljši kot ostali. Seveda, mi vsi smo lačni in zelo smo upadli in koščeni. Kako temu, ki čaka, štrlico ličnice iz obraza, in kakoj globoki sta njegovi očesni duplini. Ali sem tudi jaz tako koščen in, s tako vdrtimi očmi?

»No, nehaj vendor,« je rekel tisti, ki je čakal in prestopil se je zene noge na drugo in dvignil roko, da bi segel po skledčki.

Ta, ki je pil, se je odmaknil za korak in je tedaj prav gotovo hotel odstaviti rob skledčke od ust in dati ostanek kaše svojemu tovarišu. Saj je tako vrijeten občutek, ko samega sebe premagaš in deliš s svojim tovarišem.

Toda ustnice ga niso ubogale, kar naprej so sesale, kar naprej so srkale medse redko tekočino, tako toplo, grenko in lepko. Vse v tistem, ki je pil, je kričalo in se upiralo: ne smeš več piti, obljubil si svojemu tovarišu, da bo delil z njim, umazano je to, kar počenjaš, ogoljufati ga hočeš, sam boš vse požrl, nikar, nikar, da ne boš nosil sramote s seboj! Požirki pa so postajali vedno krajši, vedno manjši, vedno hitrejši, prehitevali so se in skledčka se posta-

dvigala vse više k obrazu, zakaj bila je že skoraj prazna.

Tisti, ki je čakal, se je vzpel na prste, zakaj skledčka je bila že tako visoko, skoraj pokoncu se je postavila, in ko se bo postavila cisto pokoncu in se bo njen gorči rob dotaknil obrvi človeka, tedaj v njej ne bo niti požirka več.

Saj ni mogoče, saj mi je reklo, da bo delil z menoj, saj vendar ve, da sem zelo lačen, da sem še mnogo bolj lačen kakor on. On večkrat dobi kakšno juho postrani, jaz nikoli ničesar ne dobim. Saj tega ni zmožen, da bi tu, pred menoj, vse izplil, da ničesar ne bi delil z menoj. Ne more me ogoljufati!

Skledčka se je dotaknila obrvi tistega, ki je pil, in tedaj nenašoma ni bilo nič več požirkov in ustnice so se odlepile od roba posode, in roke, ki so držale posodo, so omahnile in skledčka je bila — prazna.

Jetnika, ki je pil, je prevzela groza. Ne, tega res ni hotel! Ne razume, da se je moglo kaj takega zgoditi. Pravkar je še bila skledčka polna in zdaj mi bilo niti za požirek kaše več v njej.

»Vse si izobil,« je rekel grenko tisti, ki je čakal.

»Res, nič več ni notri,« je odvrnil pobito in obotavljaje se oni drugi. »Hotel sem se ustavil na polovici, res sem imel ta namen, pa nisem mogel.«

Na to ni bilo kaj odgovoriti.

»Saj je bila samo kaša iz korenja. Cisto nič ni bila mastna in zelo neokusna. Jutri pojdem zopet v kuhinjo, morda bo jutri kak meso notri. Da, jutri ti bom dal polno skledčko.

Verjemi mi.«

»Prav, pa mi boš dal jutri.«

Tisti, ki ni dobil ničesar, se je počasi obrnil in zavil okoli barake. Tisti, ki je vse pojedel, pa je postal sam. Skledčko je še vedno držalo v povešenih rokah. Strmel je za odhajajočim. Videl je, da gre oni zelo počasi in da se je zdaj oprijel stene barake, da ni padel. Poklicati ga moram, ne

Francesco: OBSEDNA TEHTNICA. Te dni je izdala založba Lipa nov slovenski roman. Javoršček v »Obsedeni tehtnici« je pravzaprav moderna, današnja, nekolikanj meščanska, a intelektualna varianca starih in klasičnih ljubezenskih napisov. Nov slovenski tekst ima svoj poseben, svetovljanski zven. Javoršček roman se razenja od afriškega sonca, kjer je Grad kot vojak Tujske legije pestoval svojo notranjno stisko do njegovega ljubezenskega konca s Plo v hotelski sobi. Predvsem pa velja poudariti: Javoršček test je napet in niz prevzev no bomo rekel, če ugotovimo, da se bere kot kriminalka. Napisan je z občutkom za psihološko gradnjo značajev in ohranja, bralcevo koncentracijo do poslednje strani.

Ivan Hariš-Gromovnik: DIVERZANT. V počastitev dvajsetletnice začetka vstaje je zavod »Borec« izdal knjigovo najbolj popularnega, najzajdljivega in najbolj drznega divozanta Ivana Hariša. Ze v španški državljanški vojni je unil nič koliko vlaikov in kamionov in ta izkustva je prenesel tudi v našo borbo. Skodo, ki je bil prizadel sovražnike, so uvrstili v počastitev 20-letnice vstaje jugoslovanskih narodov.

Dr. Josip Klemenc: RIMSKIE IZKOPANINE V ŠEMPETRU. Avtor te knjige, ki jo je izdala Mladinska knjiga, v novi zbirki »Spomeniški vodnik«, nam na prikupen način pripoveduje o arheološkem izkopavanju v Šempetu pri Žalcu in nam poskuša razjasniti na osnovi izkopanih vlogo, ki jo je imel v rimskem času Šempeter.

France Filipič: POJOČI KONJI. Trijet novel Franceta Filipiča, ki jih druži naslov Pojoči konji, obravnava snov iz koncentričnih taborišč. To knjigo, ki jo je izdal zavod Borec, se uvrstili v počastitev 20-letnice vstaje jugoslovanskih narodov.

Dr. Josip Klemenc: RIMSKIE IZKOPANINE V ŠEMPETRU. Avtor te knjige, ki jo je izdala Mladinska knjiga, v novi zbirki »Spomeniški vodnik«, nam na prikupen način pripoveduje o arheološkem izkopavanju v Šempetu pri Žalcu in nam poskuša razjasniti na osnovi izkopanih vlogo, ki jo je imel v rimskem času Šempeter.

Francesco: POJOČI KONJI. Trijet novel Franceta Filipiča, ki jih druži naslov Pojoči konji, obravnava snov iz koncentričnih taborišč. To knjigo, ki jo je izdal zavod Borec, se uvrstili v počastitev 20-letnice vstaje jugoslovanskih narodov.

Dr. Josip Klemenc: RIMSKIE IZKOPANINE V ŠEMPETRU. Avtor te knjige, ki jo je izdala Mladinska knjiga, v novi zbirki »Spomeniški vodnik«, nam na prikupen način pripoveduje o arheološkem izkopavanju v Šempetu pri Žalcu in nam poskuša razjasniti na osnovi izkopanih vlogo, ki jo je imel v rimskem času Šempeter.

Francesco: POJOČI KONJI. Trijet novel Franceta Filipiča, ki jih druži naslov Pojoči konji, obravnava snov iz koncentričnih taborišč. To knjigo, ki jo je izdal zavod Borec, se uvrstili v počastitev 20-letnice vstaje jugoslovanskih narodov.

Dr. Josip Klemenc: RIMSKIE IZKOPANINE V ŠEMPETRU. Avtor te knjige, ki jo je izdala Mladinska knjiga, v novi zbirki »Spomeniški vodnik«, nam na prikupen način pripoveduje o arheološkem izkopavanju v Šempetu pri Žalcu in nam poskuša razjasniti na osnovi izkopanih vlogo, ki jo je imel v rimskem času Šempeter.

Francesco: POJOČI KONJI. Trijet novel Franceta Filipiča, ki jih druži naslov Pojoči konji, obravnava snov iz koncentričnih taborišč. To knjigo, ki jo je izdal zavod Borec, se uvrstili v počastitev 20-letnice vstaje jugoslovanskih narodov.

Dr. Josip Klemenc: RIMSKIE IZKOPANINE V ŠEMPETRU. Avtor te knjige, ki jo je izdala Mladinska knjiga, v novi zbirki »Spomeniški vodnik«, nam na prikupen način pripoveduje o arheološkem izkopavanju v Šempetu pri Žalcu in nam poskuša razjasniti na osnovi izkopanih vlogo, ki jo je imel v rimskem času Šempeter.

Francesco: POJOČI KONJI. Trijet novel Franceta Filipiča, ki jih druži naslov Pojoči konji, obravnava snov iz koncentričnih taborišč. To knjigo, ki jo je izdal zavod Borec, se uvrstili v počastitev 20-letnice vstaje jugoslovanskih narodov.

Dr. Josip Klemenc: RIMSKIE IZKOPANINE V ŠEMPETRU. Avtor te knjige, ki jo je izdala Mladinska knjiga, v novi zbirki »Spomeniški vodnik«, nam na prikupen način pripoveduje o arheološkem izkopavanju v Šempetu pri Žalcu in nam poskuša razjasniti na osnovi izkopanih vlogo, ki jo je imel v rimskem času Šempeter.

Francesco: POJOČI KONJI. Trijet novel Franceta Filipiča, ki jih druži naslov Pojoči konji, obravnava snov iz koncentričnih taborišč. To knjigo, ki jo je izdal zavod Borec, se uvrstili v počastitev 20-letnice vstaje jugoslovanskih narodov.

Dr. Josip Klemenc: RIMSKIE IZKOPANINE V ŠEMPETRU. Avtor te knjige, ki jo je izdala Mladinska knjiga, v novi zbirki »Spomeniški vodnik«, nam na prikupen način pripoveduje o arheološkem izkopavanju v Šempetu pri Žalcu in nam poskuša razjasniti na osnovi izkopanih vlogo, ki jo je imel v rimskem času Šempeter.

Francesco: POJOČI KONJI. Trijet novel Franceta Filipiča, ki jih druži naslov Pojoči konji, obravnava snov iz koncentričnih taborišč. To knjigo, ki jo je izdal zavod Borec, se uvrstili v počastitev 20-letnice vstaje jugoslovanskih narodov.

Dr. Josip Klemenc: RIMSKIE IZKOPANINE V ŠEMPETRU. Avtor te knjige, ki jo je izdala Mladinska knjiga, v novi zbirki »Spomeniški vodnik«, nam na prikupen način pripoveduje o arheološkem izkopavanju v Šempetu pri Žalcu in nam poskuša razjasniti na osnovi izkopanih vlogo, ki jo je imel v rimskem času Šempeter.

Francesco: POJOČI KONJI. Trijet novel Franceta Filipiča, ki jih druži naslov Pojoči konji, obravnava snov iz koncentričnih taborišč. To knjigo, ki jo je izdal zavod Borec, se uvrstili v počastitev 20-letnice vstaje jugoslovanskih narodov.

Dr. Josip Klemenc: RIMSKIE IZKOPANINE V ŠEMPETRU. Avtor te knjige, ki jo je izdala Mladinska knjiga, v novi zbirki »Spomeniški vodnik«, nam na prikupen način pripoveduje o arheološkem izkopavanju v Šempetu pri Žalcu in nam poskuša razjasniti na osnovi izkopanih vlogo, ki jo je imel v rimskem času Šempeter.

Francesco: POJOČI KONJI. Trijet novel Franceta Filipiča, ki jih druži naslov Pojoči konji, obravnava snov iz koncentričnih taborišč. To knjigo, ki jo je izdal zavod Borec, se uvrstili v počastitev 20-letnice vstaje jugoslovanskih narodov.

Dr. Josip Klemenc: RIMSKIE IZKOPANINE V ŠEMPETRU. Avtor te knjige, ki jo je izdala Mladinska knjiga, v novi zbirki »Spomeniški vodnik«, nam na prikupen način pripoveduje o arheološkem izkopavanju v Šempetu pri Žalcu in nam poskuša razjasniti na osnovi izkopanih vlogo, ki jo je imel v rimskem času Šempeter.

Francesco: POJOČI KONJI. Trijet novel Franceta Filipiča, ki jih druži naslov Pojoči konji, obravnava snov iz koncentričnih taborišč. To knjigo, ki jo je izdal zavod Borec, se uvrstili v počastitev 20-letnice vstaje jugoslovanskih narodov.

Dr. Josip Klemenc: RIMSKIE IZKOPANINE V ŠEMPETRU. Avtor te knjige, ki jo je izdala Mladinska knjiga, v novi zbirki »Spomeniški vodnik«, nam na prikupen način pripoveduje o arheološkem izkopavanju v Šempetu pri Žalcu in nam poskuša razjasniti na osnovi izkopanih vlogo, ki jo je imel v rimskem času Šempeter.

Francesco: POJOČI KONJI. Trijet novel Franceta Filipiča, ki jih druži naslov Pojoči konji, obravnava snov iz koncentričnih taborišč. To knjigo, ki jo je izdal zavod Borec, se uvrstili v počastitev 20-letnice vstaje jugoslovanskih narodov.

Dr. Josip Klemenc: RIMSKIE IZKOPANINE V ŠEMPETRU. Avtor te knjige, ki jo je izdala Mladinska knjiga, v novi zbirki »Spomeniški vodnik«, nam na prikupen način pripoveduje o arheološkem izkopavanju v Šempetu pri Žalcu in nam poskuša razjasniti na osnovi izkopanih vlogo, ki jo je imel v rimskem času Šempeter.

Francesco: POJOČI KONJI. Trijet novel Franceta Filipiča, ki jih druži naslov Pojoči konji, obravnava snov iz koncentričnih taborišč. To knjigo, ki jo je izdal zavod Borec, se uvrstili v počastitev 20-letnice vstaje jugoslovanskih narodov.

Dr. Josip Klemenc: RIMSKIE IZKOPANINE V ŠEMPETRU. Avtor te knjige, ki jo je izdala Mladinska knjiga, v novi zbirki »Spomeniški vodnik«, nam na prikupen način pripoveduje o arheološkem izkopavanju v Šempetu pri Žalcu in nam poskuša razjasniti na osnovi izkopanih vlogo, ki jo je imel v rimskem času Šempeter.

Francesco: POJOČI KONJI. Trijet novel Franceta Filipiča, ki jih druži naslov Pojoči konji, obravnava snov iz koncentričnih taborišč. To knjigo, ki jo je izdal zavod Borec, se uvrstili v počastitev 20-letnice vstaje jugoslovanskih narodov.

Dr. Josip Klemenc: RIMSKIE IZKOPANINE V ŠEMPETRU. Avtor te knjige, ki jo je izdala Mladinska knjiga, v novi zbirki »Spomeniški vodnik«, nam na prikupen način pripoveduje o arheološkem

DVAJSET LET LJUDSKE VSTAJE — DVAJSET LET REVOLUCIJE ★ DVAJSET LET LJUDSKE VSTAJE — DVAJSET LET REVOLUCIJE ★ DVAJSET L

Olgo so rešili kurirji

Ob letosnjem obletnici vstaje se spominjamo vseh velikih dogodkov v narodnoosvobodilni borbi. Tudi kurirji so s svojim posebljenim junastvom doprinesli v tej nečloveški borbi velik delež. Kurirji rejejnih postaj niso raznašali le pošte in literaturo, bili so tudi spremjevalci vojaških in političnih funkcionarjev in razen drugega tudi oskrbniki partizanskih ranjencev. Marsikaterega ranjenca so kurirji TV postaj negovali in ga po skritih stezah odpremili v bolnišnico. Naj izmed številnih primerov izberemo tistega, ki ga je dozivela ranjena borka Olga Družina. Takole pripoveduje:

Kmalu po italijanskem kapitulaciji so začeli Nemci z ofenzivo proti osvojenemu ozemljju. Sercerjeva brigada je krenila proti Prezidu in Gorenemu. Ko so bili na pohodu že tretji dan, se je brigada razdelila na bataljone. Četrta bataljon, v katerem je bila Olga politkomisar, je dobil naziv, da se utabori v vasi Crni lug blizu Delnic. Vas je bila še vedno obdana z bodečo žico. Terenski delavci so zatrjevali, da so varni in da jih Nemci ne morejo iznenaditi. Kljub temu je komandant Ronko poslal eno četo v zasedo in razpostavil straže.

Borce so utrujeni zaspali. Ponoči je nastal preplah. V vasi so Nemci! Olga je skočila na noge, pobrala komisarsko torbico in brzostrelko ter s komandantom planila iz hiše. V vasi je bila zmeda. V bataljonu je bilo veliko novincev in skoraj vsi so zguibili glavo. Kljub temu so se po polurnem puškarjenju vsi borce umaknili iz vasi. Med zadnjimi se je umaknila tudi Olga. Ko pa je prečkala cesto, je dobila v levem del kolka in trebuha dva strela. Padla je in se ni mogla več ganiti. Bolničar Riffat jo je hotel odvleči, vendar se mu ni pustila. Izročila mu je torbico in brzostrelko, obdržala je le dve bombe in pištole. Na drugi strani cerke je bila hiša. Začela se je plaziti proti njej. Prileza je v hlev, kjer se je skrivala gruča vaških babnik. Zaravnale so bili in jo hotele izriniti iz hleva. Olga jih je pomirila sele s pilstolo. Plazila se je naprej čez gnoj do stopnic, ki so vodile v stanovanje. Za seboj je puščala krvavo sled. Seledaj je priščela na pomoč ena izmed žensk. Odvleklala jo je v sobo, spravila v posteljo in odela z odejami, nato pa je odšla in počistila po tehd krvave madeze.

Olga ni bila dolgo sama. Kmalu so v sobo prištokljali Nemci. Se zmenili se niso zanj. Odpirali so omare in brskali po stvarjem, ki bi jih kazalo odnosti. Mahoma je prisel v sobo nemški podoficir. Na postelji je opazil Olgo in jo vprašal, kaj ji je. Odgovorja mu je, da ima TBC. Zmajaj je z glavo, nagnal vojake in se obrnil k Olgi. Salutiral je in odšel. Spre-

SKRB ZA STROKOVNO USPOSABLJANJE BORCEV

Pretekli teden je bilo na okrajnem odboru Zveze borcev v Kopru posvetovanje glede pospešitve dela in koordinacije pri akciji za pridobivanje kvalifikacij borcev, zaposlenih v gospodarskih organizacijah.

V ta namen je bil po nekaterih občinah že izvršen popis — nekje pa je že v teku pregled udeležencev NOB po delovnih mestih, kvalifikacijah in plačah. Ko bo ta pregled zaključen za ves okraj, bomo šele imeli jasen pregled, koliko je še borcev, ki si doslej še niso pridobili potrebne kvalifikacije. Mnogi borcev in udeleženci NOB še vedno nimajo potrebne usposobljenosti ali na jih manjkajo le dokumenti oziroma priznanja o ustreznem stopnji strokovne izobrazbe.

Namen te akcije je, da bi v letu 1961 izvedli skrbi z gospodarskimi in družbenimi organizacijami vse potrebnice vrtovane za načrtneje usposabljanje borcev in aktivistov, ki se nimajo priznanja o usposobljenosti. Karšna je potrebna na njihovih delovnih mestih. Naloga organizacij Zveze borcev pa je, da se na organiziran način omogoči, da vsi borcev ki so na tem zainteresirani, pridejo do kvalifikacije.

Na osnovi porpisa je bilo vsem udeležencem NOB poslano posebno pismo glavnega odbora ZB s prijavnico za iznit, ki jo borce izpolnijo in pošljajo na odsek za delo pri OLO Koper, ki bo potem naprej skrbel za opravljanje izpitov.

V sporazumu z odsekom za delo je bila določena posebna komisija, ki bo pregledala splošni del programa, predvidenega za teoretični del izpita, z nalogo, da se iz programa izloči vse, kar bi brez potrebe otežkočalo izpite posameznim borcem. A.P.

letela jo je misel, kaj bi bilo, če bi odgrnil odojo in spoznal, da ima pred seboj ranjeno partizanko s pištolo v roki. Seveda bi Olga streljala. Potem bi pa oni njo.

Okrog enajstih ponoči je prišla v vas bataljonska patrulja; borce so bili na moč presezenčni, ko so zaledali Olgo živo. Na zasilih nosilih so jo prenesli v tabošče bataljona. Naslednjega dne so jo odnesli v Gorenje. Kot najboljša italijanska zapuščina je ostal v vasi zdravnik-oficir. Zdravnik je bil z veliko težavo operiral, očistil rano in povil. Naslednjega dne so jo naložili na nosila in odnesli v Prezid, od tod pa z avtomobilom v Ribnico. Mestu se je približevala nemška ofenziva. Spet so jo naložili na nosila in jo odpeljali v vas Breg pri starem Logu. Prijetela so nemška letala in bombardirala vas, navsezgodaj zjutraj pa so pričeli Nemci z naskokom proti kraju, kjer so ležali ranjeni. Večjih partizanskih enot ni bilo. Vsi ljudje so pogibnili, ostali so le ranjeni. Olga je ostala s partizanko Sonjo na nosilih. Spogledali sta se. »Pobegniva!« sta rekli obe hrkrati. Zavili sta se z nosil in se odvlekli v grmovje. Olga je vedela, da je uro hoda od tod kurirska postaja TV 14. Tja se je namenila. Za to pot je porabila eden in eno noč. Pred kurirske barako pa ni mogla izčrpanosti napraviti niti giba več. Zgubila je zavest. Ko se je prebudila, je bilo sonce že visoko. Napela je zadnje moći, se zavlekla v barako, zlezla na pograd in zaspala. Odprila je oči. Vsesačko je bila tema. Pred barako je začula govorjenje. Zastal je dih. Mahoma so se odprla vrata in vstopilo je več ljudi. Bili so kurirji. Olga jim je povедala svojo zgodbino. Fantje so jo molile poslušati; eden si je odpel čutarico in ji jo ponudil, nekje se našli tudi ušiv kožuh, v katerega so jo zavili. Fantje so bili z njo prijazni in so jo negovali kakor majhnega otroka. Okrog štirih zjutraj so kurirji vstali in se pripravili na pot. V baraki ne smemo počakati dneva. To bi bilo lahko usodno. Kaj sedaj? Olga ni vedela, kaj bodo storili in tudi prosiči se jih ni upala, nai jo vzamejo s seboj. Samo v breme bi jim bila. Kurirji pa so meni nič tebi niti stopili k njej, jo položili v šotorško krilo in ši z njo v rosno jutro. Dva dni so se potikali po Rogu. Tretjo noč so prišli v vasio Lašče in se ustavili. Eden izmed kurirjev je šel v vas in se kmalu vrnil s terencem. Prinesla sta vrč vode, hlebec kruha in pehar suhih sliv. Vse skupaj so kurirji v hipu pogolnili. Olga je pila le vodo in snedla nekaj kock sladišča. Ponudila jih je tudi fantom, pa so odklonili, češ da lahko jedo vse, kar je užitno, ona pa ne more. Kurirji so na javki zvedeli, da se je ofenziva na drugi strani Krke že končala, da pa so se vedno vse povsod močno zasede Nemcev in belogradistov. Kurirji so dvignili nosila z ranjeno Olgo in odšli dalje. Prišli so do Krke in jo začeli bresti. Sredi reke pa je enemu izmed nosačev spodrljalo. Padel je v vodo in potegnil s seboj še Olgo. Nosila je odnesla voda. Vso premočeno sta zgrabila Olgo dva kurirja okoli pasu in jo odvlekla naprej. Proti večeru so prišli

na Brezovo reber, kjer so naleteli na kurirje kurirske postaje TV 16. Prinjih je ostala Olga mesec dni. Fantje niso in niso mogli dobiti zvezze s partizansko bolnišnico. Ves čas so skrbeli za njo takor za novorjenčka. Umivali so jo, previjali, jo pitali, čistili njen rano ... S kurirske postaje so odhajali fantje noč za noč na zvezzo, prinašali pošto in literaturo, ob prostem času pa so se vzgajali tudi vojsko in politično. Tod sta vladala red in čistoča, predvsem pa vojaška strurnost, disciplina in najboljše tovarištvo. Ko je bila Olga še v enoti, je kurirje in njihovo delo podcenjevala, sedaj pa se je lastne oči prepričala, da so bili za kurirje TV postaj izbrani najboljši borce-komunisti. Po enem mesecu so dobili zvezzo z bolnišnico na Rogu. V njej se je Olga zdravila vse do konca februarja leta 1944.

Ob koncu svojega pripovedovanja je Olga še pristavila: »Ne vem več, kako se je kdaj od teh fantov imenoval, vendar se s hvaležnostjo spominjam vseh, ki so mi pomagali v največji stiski. Hvaležna sem jim za življenje prav toliko kolikor svoji materi; mati mi je življenje dala, oni pa so mi ga čuvali.«

Ludovik Kukavica

Prvi dan dvodnevnega pohoda koprskih študentov po kraških partizanskih poteh dne 27. aprila 1961 so mladinci padli v »zasedo« pred Velikim poljem. Pripravili so jo bivsi borce NOB-domaćini, s katerimi so nato študentje skupno odišli v vas in tamkaj počastili spomin padle junakinje, narodnega heroja Mihaela Skapin-Drine. Na slike: srečanje študentov in borcev-domaćinov v vodnici je bilo nadvse prisrčno

Po stopinjah Brkinske čete

Po vsej verjetnosti pada v ta čas odhod skupine Brkinske čete v Istru. Po spominih Josipa Zidarja in Dragi Rebca, ki sta vodila to skupino, se je pohod imenoval »ekspedicija«. V skupini je bilo sedem ljudi (Marko, Bognar, Dušan, Peter). Ves čas počinjal skupini skupaj s štabom bataljona 350 borcev. Oborožitev pa je bila 240 pušč in 13 puškomitrailjev. Od čet je treba omeniti 2. čete s taboričem okrog Babnega polja, ki je imela načelo, da vznemirja staro jugoslovensko-italijansko mejo od Laz do Milanovega vrha in da napada Prezid (dopis štaba bataljona Miloša Zidanške št. 230 z dne 2. 7. 1942).

Ko je šel prvi dan julijski komandir Brkinske čete Karlo Maslo v bataljonsko bolnišnico k štabu bataljona na Račno goro, je imela Brkinska četa 30 borcev in 4 borke. Vsi so bili oboroženi in so imeli tudi puškomitrailjev. Položaj v štabu čete ni bil preveč rožnat. Četa je sicer dobila novega komandira, izgubila pa je političnega komisarja Prešernera, ki je šel s kurirjem Sulcem na zvezzo v štab bataljona in nekje izostal.

Zaradi vedno večjega števila italijanskih posad je postajala situacija v vojaškem in političnem pogledu vedno težja. Razen posadke v Tatrach so Italijani postavili vojaški garnizon tudi v Mislečah, tako da se je partizanska četa tudi znotraj Brkinov težko premikala. Sicer poroča Marija Mahne iz Tater, da so vožčani Tateri imeli zvezze s partizani kljub postojanki v vasi, da so za partizane zbrali hrano in jo na vse mogoče načine, odnališči iz vasi k partizanom, da so za partizane opravljali obvezovalno in kurirsko službo. Splošno stanje na Primorskem so v štabu bataljona takole ocenili: »... Položaj je težak, ker ljudje niso preveč naklonjeni partizanom, le redko jim ustrezajo in še to z bojaznijo. Odklanjanje vsak stik s partizani, ker se boje italijanskega maščevanja. Malo je partizanov postovoljencev. Ljudje so vsak čas pripravljeni izdati partizane, zato sta bivanje in premik zelo tveganja.« (Dopis štaba bataljona Miloša Zidanške št. 230 z dne 10. 7. 1942.)

Ze isti dan so ubili karabinjerje v Pavki neznanca, ki je (po italijanskem dokumentu) na poziv »stoji začel strelijeti.« (Sestavek »Aktivnost slovenskih komunistov...«) Naslednjega dne, ko je neznani partizan rabil italijanskega vojaka iz sestava 23. polka, so italijanske enote, ki so šle v hajko, arretirali pet kmetov. (Poročilo karabinjerskega kapetana Bondiglia.) Kdo naj bi 12. 7. 1942 v Ilirske Bistrice strelijal na italijanski avion, o katerem poroča italijanski dokument, ni ugotovljeno.

Sredji julija 1942 je odšla Brkinska četa v Končinske gozdove. Glavni vzrok premika je bila koncentracija italijanske vojske okrog Brkinov. 14. 7. 1942 se je že patrulja 6 partizanov (po italijanskem poročilu) spopadla z vodom 153. italijanskega polka in v spopadu izgubila enega borcev. Po vsej verjetnosti je bil italijanski odgovor na ta spopad povelenje italijanskega generala, komandanta divizije Novara, naj pozgo hišo Antonije Logar, »ker je podpirala partizane.« (Sestavek »Aktivnost slovenskih komunistov...«)

Naslednjega dne, 15. 7. 1942, je zaseda Brkinske čete na hribu Milonj Š. 1998 — 6 km severovzhodno od Ilirske Bistrice napadla italijanski prehrabeni kamion, na katerem je bilo 16 vojakov, ter 4 ubila, ostale pa so rani. (Dokument karabinjerske grupe Ljubljana in sestavek »Aktivnost slovenskih komunistov...«) Ali je ta napad zaseda Brkinske čete identičen s spopadem, ki ga komandant Fererro omenja, da je bil blizu Gole Gorice s skupino 30 upornikov, v katerem sta bila 2 italijanska vojaka mrtvi, uporniki pa so imeli 2 in več ranjenih, bo treba še preveriti. (Dnevno poročilo Ferrera št. 04/3/930 z dne 15. 7. 1942.)

Gotovo pa je, da so se Italijani — zaradi partizanskega napada na prehrabeni kamion italijanske vojske — znesli nad civilnim prebivalstvom v vasi Sembije, kjer so arretirali 32 mladincev in mladink in jih, razen 6, ki so jih izpustili, odpeljali v zapori, in sicer moške v Koper, ženske v Videm, 18-letnega Josipa Vrhra pa so ustrelli. (Kronika Sembije in izjava Tončke Družine.)

Tako grozovi odgovor Italijanskih vojaških oblasti na partizansko akcijo je bil voda na milin pojavu oportunističnega razpoloženja prenekatih, ki so razglasili neumestnost partizanskega boja. Situacija je postala kritična. Ljudje so zacele glasno kritizirati, da so partizani krivi, da so Italijani odpeljali mladino.

Klub takšni situaciji v Sembijah pa vendar lahko ugotovimo, da se je prav v tistem času, 10. 7. 1942, v Podgorje prvič sestal vaški odbor. Predsednik odbora je bil Ivan Filipič, članova pa sta bila tudi Karlo in Ivan Andrejašič. (Zgodovina OF za Podgorje.)

JANEZ KRAMAR
(Nadalejevanje prihodnjic)

Pisali smo že o pohodu koprskih študentske mladine po partizanskih stezah in poteh na Krasu in Vrh. Gornji posnetek kaže mladino na obisku pri materi narodnega heroja Stjepke. Ta je bila obisku zelo vesela, posebno še, ker so ji mladi študentje čestitali k njeni 90-letnici, ki jo prav te dni slavi v Tomaeveci pri Komnu na Krasu.

ŽENA IN DOM ★ ZDRAVSTVO IN VZGOJA ★ OTROK IN DRUŽINA ★ ŽENA IN DOM ★ ZDRAVSTVO IN VZGOJA ★ OTROK IN DR

JUGOSLOVANSKE PIONIRSKIE IGRE V IZOLI

Glasilo »Življenje in šola«

Občinski odbor jugoslovanskih pionirskih iger v Izoli je že na prvi seji v začetku letosnjega leta pripravil obširen program in z njim seznanil pionirske odrede. Program je sestavljen iz 3 etap dela: 1. Moj kraj včeraj, 2. Moj kraj danes in 3. Moj kraj jutri. O pionirskih igrah so pioniri prvič slišali na Prešernovi proslavi. Že naslednjega dne so začeli o tem v šolah razmišljati. 21. marca so se zbrali pionirski odredi na skupni seji in sprejeli razredne programe. Med drugim so sprejeli skelep, da bodo čuvani in urejali javne parke in nasade.

Na spodbudo vzgojiteljev so se pionirji lotili prvega dela programa — Moj kraj včeraj. Zbirali so podatke o preteklosti mesta Izole, spoznavali način življenja ribičev, proučevali gospodarsko preteklost mesta Izole, proučevali in preverjali podatke iz časa NOB v Izoli in okolici. Pionirji osnovne šole iz Dvora nad Izolo

Delo komisije za PRK pri občinskem odboru Rdečega križa v Kopru

Komisija za Podmladek Rdečega križa ima posebno nalogu, da nudi pomoč in vzgajo naše najmlajše — našo šolsko mladino. V njihova srca vceplja skrb za zdravje, za osebno higieno, kako se obavarjujemo pred nesrečami (cestni promet), pomoč bližnjemu v težavah in nesrečah, odnos do odraslih, prijateljstvo med narodi in skrb za mir v svetu.

Ta komisija si je na svoji seji v mesecu aprilu zadala važne naloge. Organizacija PRK občine Koper se je vključila v tekmovanje »Jugoslovenskih iger« in sicer na ta način, da se na šolah osnujejo higienični aktiviteti, ki naj skrbijo za osebno higieno učencev, za ureditev šolske okolice, za čistočo v razredih, na hodnikih in v straniščih. Najboljši higienični aktiviteti bodo nagrjeni. Tekmovanje bo trajalo do 29. novembra 1961.

Od 7. do 14. maja je bil Teden Rdečega križa. V tem času so podmladkarji nekaterih šol obiskali otroke v bolnišnicah v Valdolri in Ankaranu. Izvedli so tudi nabiralne akcije, zbirali denar, oblačila, čaj in sadje. Denar bodo uporabili za omarice Prve pomoči in za sanitetni material. Oblačila bodo dali revnješkim součencem ali pa poslati Občinskemu odboru RK Koper. Čaj in sadje pa bodo uporabili za šolsko mlečno kuhanino. V višjih razredih osnovnih šol bomo organizirali predavanja o mentalni higiени.

Potrebno je obnoviti dopisovanje podmladkarjev med šolami v občini, okraju, republiki in z inozemstvom. Na šolah v Kopru, Skofijah, Smarjah in v Marezigh bodo člani PRK posečali tečaje Prve pomoči. V Kopru so bili letos že trije tečaji za člane PRK. Na vsem tečajih so pokazali podmladkarji veliko zanimanje in so z uspehom opravili izpit.

Komisija za PRK je pripranjana, da bodo vse osnovne organizacije PRK sprejele te naloge kot pripomoček za njihovo nadaljnjo delo in da se bodo vključile v tekmovanje.

Predsednik Komisije PRK
Olga Zerjal

so opravili 123 prostovoljnih delovnih ur pri urejanju otroškega igrišča. Sodelujejo tudi v dramski sekciji v pevskem zboru.

Italijanska osnovna šola je imela štiri pionirske konference. O temeklosti Izole so imeli štiri predavanja. Na šoli delujejo zgodovinski in literarni krožek. Skupno z italijansko osnovno šolo v Kopru in Piranu bodo izdali glasilo »Življenje in šola«. Milano tegata so delavnici tudi v dramski sekciji in v pevskem zboru.

Lepo so se izkazali pionirji I. in II. osnovne šole v Izoli. Poseben napredok je očiten pri pisaju prostih spisov, recitacijah, petju in likovnih stvaritvah. V pevskih zborih je vključenih več kot polovica šoloobveznih pionirjev. Učiteljski zbor dopoljuje svoj učni načrt in ga prilagaja in povezuje s programom JPI. Pionirji so obiskali predstavnike občine in se z njimi pogovarjali o gospodarskem in kulturnem življenju. Ogledali so si zgodovinske spomenike, tovarno živilske industrije Delamaris in tovarno »Mehanotehnika«. Za propagando skrbi I. krajevna organizacija SZDL, ki ima poseben pionirski odbor, ki beleži uspehe in skrbi za pravilen potek zadanih nalog.

Da bi delo pionirjev čim bolj približali prebivalcem, bodo še v tem tednu odpri razstavo z naslovom »Moj kraj včeraj«. Pionirji I. osnovne šole so pripravili velik album s slikami in rokopisi nastanka Izole, ki ga bodo poslali načelniku. Titu za njegov 69. rojstni dan.

R. D.

Nove revije

OTROK IN DRUŽINA, IV

IZ VSEBINE: NUSA KOLAR: Priprava otroka na šolo — Včeraj, danes, jutri — SLAVICA POGAČNIK-TOLIČ: Se vedno moč posteljo.

VZGOJITELJICE NAM PIŠEJO: MIRA VOGLAR: Na sprehod pojdemo — MARIJA BREZOVEC: Žalostna zgodba z veselim koncem — MILAN DIVJAK: Otrokov odmikanje domačemu življenu — Poklici grafične stroke.

KNJIGE: BRANKA JURCA: Golobje, sidro in vodnjak — KRISTINA BRENOVKA: Iz knjige Golobje, sidro in vodnjak — STANKO HOLY: Vajino življenje — ELA PEROC: Najdihoča iz Hajdine — Knjige za starše — Zanimivosti iz vzhodnega področja doma in po svetu.

OB DVAJSETLETNICI LJUDSKIH REVOLUCIJ: MARICA ČEPE: Spomin na partizanske šole na Primorskem — S. K.: Kako služimo domovini — Vzgojna vrednost šaha (prevod) — PEARL S. BUCK: Moja deklica ne bo nikoli odrasla.

POMENEK S STARŠI: Otrok se poteka — Otrok noče o pravem času v posteljo — Moja hčerka je začela grobo govoriti — Dvoje ali več otrok.

Na svečanosti pri vzidjanju temeljnega kamina za novi kurativni zdravstveni dom v Kopru je govoril tudi državni sekretar za zdravstvo LRS dr. Jože Benigar, sekretar OK ZKS Albert Jakopič - Kajtimir, predsednik OO SZDL Gustav Guzej, predsednik OSS Franc Klobučar in drugi predstavniki javne življenga.

TEMELJNI KAMEN za novi Zdravstveni dom

V nedeljo dopoldne je predsednik koprske komune Miran Bertok položil v Della Vallijevi ulici v Kopru temeljni kamen novemu zdravstvenemu domu in tako se je začela uresničevat dolgoletna želja, da bi tudi zdravstvena služba dobila skupne sodobno urejene prostore. Slovesnosti so prisotstvovali tudi sekretar Sveta za zdravstvo LRS dr. Jože Benigar, sekretar OK ZKS Albert Jakopič - Kajtimir, predsednik OO SZDL Gustav Guzej, predsednik OSS Franc Klobučar in drugi predstavniki javne življenga.

Nova zgradiba bo pod streho že konec leta in prihodnjo pomlad bodo že v njej sprejeli prve oskrbovance socialnega zavarovanja. Kako nujno potrebno je bilo začeti z gradnjo novega doma, kažejo podatki o številu preglebov in zdravstvenih storitev. Medtem ko jih je bilo leta 1956

komaj 99.430, se je njihovo število lani povzpelo že na 239.700. Sredstva za začetek gradnje tega prepotrebnega objekta družbenega standarda, ki ga bodo gradili v etapah, je v glavnem zbral Okrajni zavod za socialno zavarovanje.

NAŠA ŽENA, ST. 4

IZ VSEBINE:

M. S.: Pred konferenco žena Jugoslavije — G. G.: Naš politični in gospodarski pregled — M. S.: Servis za nego bolnikov na domu — ROY S. NEILL: Sedem Nemcev za Zofijo — S. V.: Mednarodni politični pregled — Žene po svetu — T. Z.: O nesrečah z elektriko — N. HAWTHORNE: David Swan — M. S.: Ob razstavi D. Plestenjakove — DR. S. JULIUS: Marsikaj imenujemo nervosa — Novi filmi — Nove knjige — Zaupni posmenki — Roman — T. Z.: Iz opazovanj tropskih metuljev — Kozmetika — Iz dispanzera za žene — Zdravniški odgovori — Gospodinjstvo — Mo-

V tednu Rdečega križa v Izoli

Pretekli teden so imeli v Izoli prisreno slovesnost v počastitev Tedna Rdečega križa in dneva krvodajalcev. Dr. Božena Ženova je zelo zanimivo orisala zgodovino transfuzije, nakar so podelili za aktivno delo na področju krvodajalstva in Rdečega križa osem diplom. Stiri diplome so dobili kolektivi Mehano tehnik, Male opreme, »Pletiljstva« in kolektiv pekarnice; od posameznikov pa Božena Banova, Serafina Sosič, Stana Straus in Ruta Kortez.

Ob tej priložnosti so nastopili s kulturnim programom mešani pevski zbor koprskega učiteljšča, mladinski pevski zbor II. osnovne šole iz Izole, tamburaški krožek italijanske manjšine in talentirana baletka Vesna Stepančičeva, ki študira balet v Ljubljani in je požela za svoje izvajanje največ priznanja.

30 ZNAČK ZA NAJBOLJ POŽRTVOVALNE KRVODAJALCE

Naslednji dan, torek v soboto, pa je bil na občinskem komiteju ZKS v Izoli sprejem najbolj zaslужnih krvodajalcev, ki so oddali svojo kri vsaj petkrat. Sekretar komiteja Jože Buh-Borut je podelil 29 osebam srebrne značke, medtem ko je dobil Stanko Škapin za 10-krat oddano kri najvišje priznanje — zlato značko. Prisrčno slovesnost so zaključili s prijetnim družabnim večerom.

KRVODAJALCI

Na postaji za transfuzijo krvi v Izoli so se dne 8. in 11. maja 1961 prijavili naslednji krvodajalci:

DELAMARIS: Marija Dujmovič, Ana Hrvatin.

GRADIS: Laslo Feher.

Gospodinica Terezija Mlinarič.

SIVILJSKI SERVIS IZOLA: Vera Močnik.

KMET: Simon Pribac.

TOMOS: Emil Argenti, Stane Besednjak, Bogdan Birs, Državko Birs,

Bozo Borsič, Zinka Bratec, Alojz Brulc, Marija Bulovinski, Darko Butinar, Lado Cvetko, Dragica Fičur, Roman Fiker, Edvard Gregoric, Anton Jež, Zvonko Krese, Hinko Krkoš, Bruno Ličen, Herta Magjer, Lajoš Mago, Rudolf Marolt,

Ivan Mesarec, Vinko Pelicon, Režička Pere, Ivan Pinter, Anton Podkrižnik, Danila Pucar, Albin Rakar,

Stanko Rant, Pavla Redenšek, Ivan Rimc, Aleksander Rosandič, Bosiljka Sosič, Mehmed Sabic, Franc Uljan, Feručio Vigini, Jože Volmut.

11. maja 1961:

PRIMORSKI TISK: Drago Raduščić.

RIBA, IZOLA: Jože Tomazič.

TOMOS: Renata Babič, Alojz Benčič,

Marija Bertok, Dušan Bizovičar,

Zvone, Ivan Cankar, Alojz Centrih,

Armida Domijo, Viktorija Furlan,

Marica Kocjan, Jože Kocjančič,

Srečko Koren, Jože Košak, Silvana Markežič, Marta Mozetič, Ciril Murn, Teodor Ocvirk, Karmela Ogrin, Marija Panič, Antonija Radin, Zarko Rihter, Egidij Starc, Amalijan Stropnicki, Karel Skrubec, Flavijan Subič, Miro Tozon, Jože Turk, Janko Vindiš, Marija Žužek.

Naj omenimo, da je bila s tem svečano zaključena dvomesečna akcija Rdečega križa za oddajanje krvi ter so v njej sodelovali razen sindikalnih organizacij in vodstev podjetij tudi številni posamezniki. Lep delež je prispeval

tudi kombinat DELAMARIS, kjer

sta se posebno izkazali poverjenici za propagandno delo za oddajanje krvi tovariši Leopoldina Kremplj in Mira Benulič, v Mehano tehniki pa poverjenika Nino Kandida in Aco Stojanovič.

Dan mladosti v Prestranku

Posebno zanimanje je za tek na progi, ki bo sveljana od športnega prostora TVD Partizan mimo zgradb podjetij Javor, Silos, Živinopromet, Nanos, Kmetijske združuge v Koče in Slavino do Živinorejskega kombinata in v Matenjo vas ter nazaj v Prestrandek. To bo prva večja športna prireditve v našem kraju.

Tekmovalci bodo prejeli priznanja in lepe nagrade.

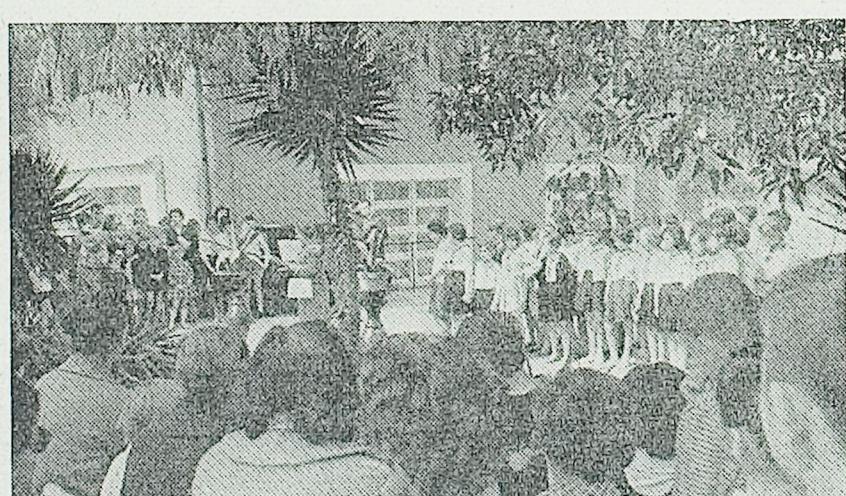
MIRAN

Tudi v občini Koper so dobili najbolj zaslужni krvodajalci priznanje za oddajo kri v minulem razdoblju. Slavnostni sprejem je bil pri predsedniku Občine Koper Miranu Bertoku, ki je podelil srebrne značke za 5 in večkrat oddano kri zlate značke pet krvodajalcev: Andrej Bonaca, Ivan Brisar, Tončka Jaklič, Jurij Sagadin in Stanko Dabovič — vsi iz Kopra. Po prisrčni svečanosti, ki so se udeležili tudi nekateri znani aktivisti Rdečega križa, je predsednik Občine Miran Bertok povabil odlikovane krvodajalce na zakusko.

Izolski odlikovanci, ki so prejeli zlate in srebrne značke v priznanje za večkratno oddajo krvi

Najlepše darilo za letošnji koprski občinski praznik so pač dobili pionirji Kopra in okolice, katerih starši so zaposleni ali pa se njihovi otroci vozijo iz okolice v šolo v Koper. Oboji so potrebeni zavetnici, ki jim ga Pionirski dom v prejšnjih prostorih ni mogel nuditi, medtem ko bodo v novih prostorih, v novem domu, odprtem minuto nedeljo, imeli svoj drugi dom, poleg topoline in dobrega vzgojnega nadzorstva. Novi dom ima svoje prostore v prenovljeni stavbi bivše menze Ljudske milice v Kettejevi ulici. Na slike: udeleženci otvoritvenih svečanosti poslušajo nagovor predsednice UO domu Majde Guličeve, ki je zlasti poudarila velike zasluge posameznikov in podjetij ter oblasti in množičnih organizacij, da so koprski pionirji dobili takole lep objekt. Varovanci Pionirskega doma so prikazali nekaj lepih uspehov svojega učenja ter bili za to deležni glasnega priznanja številnih udeležencev slavlja, med katerimi so bili najvidnejši predstavniki javnega življenja koprsko komune in okraja

Da nam bo lepše na dopustu

V piranski občini se je letošnja predsezona začela že 4. marca, ko je prispela prva skupina inozemskih gostov. In čeprav je tako po številu obiskovalcev in njihovih nočitev kot po njihovem trošenju boljša kot lani, čeprav so bile tudi priprave zgodnejše in obsežnejše in tudi bolj premišljene, je še vrsta pomanjkljivosti.

Veliko zaskrbljenost povzroča kopanje. Našo obalo je na mnogih odsekih zamazal mazut, ki ga spuščajo ladje v morje. Treba bo ugotoviti točne izvore in podvzeti dovolj stroge ukrepe, da se zaoljenje obale več ne ponovi, kajti sicer lahko napravimo konec turizmu.

Prepozno se urejajo kopališča. Tudi če ne bi še imela kopalcev, bi lahko služila kot otroška in športna igrišča. V predsezoni, ko še ni takoj zelo toplo, jim manjka predvsem zavetnih teras in po-

Priznanje Izolčanom

Stevilni obiskovalci razstave, ki so jo odpri pretekli pondeljek učenci I. in II. osmiletke v Simdičkemu domu v Izoli za zaključek prvega dela pionirskega iger, so bili prijetno presenečeni spričo vsebinske pestrosti in obilja razstavljenih del. Domala vsi razstavljeni predmeti so delo rok izolskih pionirjev, ki so razen zgodovinskih predmetov izdelali vrsto učil.

Po razstavi, ki jo je obiskal razen predstavnikov šolstva OLO Koper in OZ DPM tudi načelnik republike oddelka za učila Henrik Zdešar, se je 15 malih tekmovalcev obeh osmiletki posmerilo med sabo v sestavljanju znanih tehničnih igrac »Mechano«. Ker imajo te igrače vse lastnosti podobnih industrijskih naprav, proučuje Zavod za pedagoško službo v Kopru možnost, da bi postale garniture sestavljanek Mechano sestavni del tehničnega poteka, kar bi bilo posebno koristno za bodoče delavce v industriji.

Kako smo (nismo) pripravljeni

Spet se nam je približala turistična sezona in spet moramo ugotoviti, da se nanjo nismo pripravili kot bi bilo treba in kakor se pripravljajo na Kvarnerju, v Dalmaciji in Crni gori. Ze tolkokrat kot zmotna spoznana miselnost, da nas bodo turisti obiskovali že samo zaradi lepe narave, morja, sonca in zraka, se še vedno noče umakniti drugačnemu spoznanju. Ohranjujejo jo streljivo statistični podatkov, ki dokazujo na papirju od leta do leta porast turističnih gostov in njihovih nočitev. Ce pa te podatke analiziramo, bomo žal ugotovili, da gre to naraščanje izključno na račun počitniških domov, medtem ko število individualnih domačin in tuji turistov upada.

Povsod po Hrvaški Istri, na Kvarnerju, po otokih, Dalmaciji in Crni gori so pridno na delu, da lepše urede kopališča, turistične kraje, gostinske podjetja in preskrbo ter izboljšajo zlasti pomorski potniški promet. Ze lani je imela Hrvaška Istra več tuji turistov kot vsa Slovenija skupaj in vse kaže, da jih bo imela letos še več, saj skrbe za to, da jih turisti ne obiščijo samo enkrat in potem nikoli več, kakor se do redkih dogajanj ob naši obali.

Pričemo kar pri prometu. Leta in leta govorimo in pišemo o nujni potrebi, da poskrbimo za pomorske zvezze s hidrobusi ali podobnimi vozili med Koprom, Ankaranom, Izolo, Piranom in Portorožem. Vendar smo ostali tudi letos prav tam, kot smo bili lani, ali pa smo še na slabšem. Edina, a daleč nezadostna zveza je motorni čoln Koper–Ankaran.

Ankaran je ostal tudi letos brez mola. Kras je razvrzani in že davno dotorajani provizorij. Pečina v ankarskem kopališču je ostala tako kaščna, da je bila lani, to se pravi tako, kakršno je ustvarilo morje po lastni uvidevnosti. (Pojdimo si ogledat, kako dovažajo pesek v umasno kopališče in kako ga urejejo, čeprav je bilo že doslej kar sprejemljivo!) Pri starem je ostalo tudi v Strunjaju in Fijesu, a še portoroško ne ustreza A-kategorizaciji hotela »Palace«.

Kaj smo storili za ureditev nadzadov mola. Krasi ga razvrzani in že davno dotorajani provizorij. Pečina v ankarskem kopališču je ostala tako kaščna, da je bila lani, to se pravi tako, kakršno je ustvarilo morje po lastni uvidevnosti. (Pojdimo si ogledat, kako dovažajo pesek v umasno kopališče in kako ga urejejo, čeprav je bilo že doslej kar sprejemljivo!) Pri starem je ostalo tudi v Strunjaju in Fijesu, a še portoroško ne ustreza A-kategorizaciji hotela »Palace«.

Tudi postrežba je ostala tam, kjer smo jo lani pustili. Sploh pa je postrežba tudi v drugih lokalitah daleč pod tistim, kar bi turiste privlačevalo. Navili smo znali le cene in šli z njimi nad cene drugod ob jugoslovanskem morju, kjer tekmujejo n.

dobnih možnosti za sončenje. Lézalniki so preveč izpostavljeni vetrui. Vzgledujmo se po drugih krajih: celo v južni Dalmaciji, kjer sije sonce močneje kot pri nas, gradijo posebne terase za sončenje, in to ne samo ob morju, temveč tudi daleč od obale sredi zelenja, na pobočjih ob hotelih in podobno. Tudi pri nas bi na tak način povečali privlačnost v predsezoni.

Precelj problemov je okrog počitniških domov. Ustanovljenih je bilo že več njihovih skupnosti, ki pa ne zaživijo, ker jim manjka nekoga, ki bi stalno skrbel za zanje. Razne komisije in odborniki nimajo časa; nujno bi bilo treba nastaviti plačane organizatorje.

Letos je tudi nujno potrebno opraviti komisjski pregled in kategorizacijo prostorov, ki jih med počitnicami uporabljajo razni internati za zasilne kolonije. Izkušnje preteklih let kažejo, da so razmere v takih prostorih večkrat prav žalostne, cene pa kljub temu visoke.

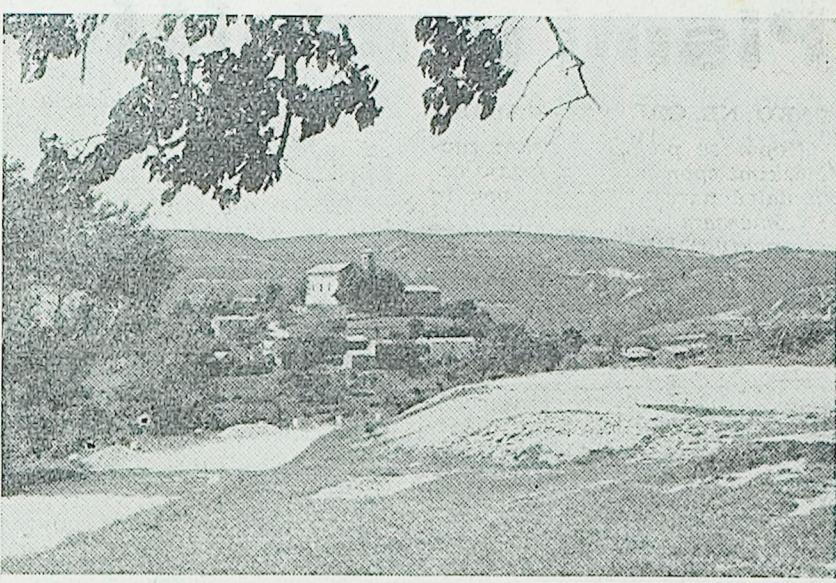
S prireditvami bo letos menda bolje kot lani, vsaj v piranski občini, kjer je Turistično društvo pripravilo v lastni režiji blizu 30 prireditv. Z Zavodom Primorske prireditve pa nameravajo skleniti pogodbo, po kateri jim bo zavod dolžan za dotacijo, ki mu jo daje društvo, nuditi določeno število prireditv z določeno kvaliteto. Nujno potrebno pa bo, da bi Zavod Primorske prireditve sčasoma prerašel v prireditveno poslovalnico, ki bi posredovala turističnim društvom ansamble in tehnične usluge. Samo če bodo društva imela možnost izbirati za svoj denar med ponudbami raznih koncertnih poslovalnic, bo prišlo do izboljšanja programa prireditv na našem področju.

V zvezi s prireditvami je posredno v Portorožu pereče vprašanje odra. Doslej je prostor posojal hotel »Palace« v svoji vrtni restavraciji »Jadran«. Iz renta-

bilnostnih razlogov to ne gre več; razen tega je hrup vri postavljanju in podiranju odra povzročal pri vsaki prireditvi, da gostje v bližnjem hotelu dve noči niso imeli miru. To bi se ponavljalo tudi, če bi oder postavili na prostor, ki je nastal z odstranitvijo jambora za zastave. Najprimernejši prostor za prireditve bi bil v vrtu »Vesne«. Urediti bi ga bilo mogoče z malenkostnimi stroški.

Glede preskrbe bo letos verjetno bolje kakor lani. Pojavili so se že prvi motorni premični kioski za prodajo sadja, a preko zime so postavili zidane oziroma montažne kioske v Fijesu, na Punti, v Piranu, v Strunjaju in drugod.

Jule

Dolina Sočerge je prelep košček koprske okolice

Čas vihra skozi dolino

Sočerge

Oblije in podobo rastočega Kopra ter obeta podeželju te komune bujno rast. V naši graditeljski vneti in spričo velikanskega dela, ki ga opravljamo na ruševinah preteklosti, smo nekote, vendar očitno pozabili na ta kotiček in njegove prebivalce. Upanje, da bo pomoč vendarje prisa, vlija slednjemu prebivalcu te doline moč in voljo, da bodo s tvornim in marljivim delom lahko končno le premostili vrzel žalostne zapuščine preteklosti.

RAZPIS

za sprejem dijakov v Pomorsko srednjo šolo v Piranu v šolskem letu 1961/62. in sicer:

- 20 dijakov v navtični odsek
- 20 dijakov v strojni odsek
- 15 dijakov v ladjedelski odsek.

Pogoji za sprejem dijakov v šolo so:

1. da je kandidat z uspehom dovršil osemrazredno osnovno šolo ali drugo ustrezeno šolo;
2. da bo z uspehom opravil sprejemni izpit iz matematike in slovenskega jezika;
3. da je duševno in telesno zdrav in sposoben za pomorsko službo, kar bo ugotovil šolski zdravnik s pregledom pred sprejemnim izpitom.

Zdravniški pregled kandidatov za ladjedelski odsek ni obvezen. Zdravniški pregled in sprejemni izpit bodo 26., 27. in 28. junija 1961. ob 8. uri zjutraj na Pomorski srednji šoli v Piranu. Prijave za sprejem morajo biti kolkovanje s 50 din. Prijave poslati ravnateljstvu Pomorske srednje šole v Piranu najkasneje do 22. junija 1961.

Prijavam za sprejem morajo biti vključeni naslednji dokumenti:

- rojstni list,
- mnenje osnovne šole o sposobnosti in nagnjenjih kandidata.

K sprejemnemu izpitu morajo kandidati prinesi zadnje šolsko spričevalo.

Nekolkovih prošenj ravnateljstvo ne bo upoštevalo.

Sola ima svoj internat, kjer se lahko hranijo in stanujejo vsi dijaki proti mesečni vzdrževalnini 8000 din.

Absolventi se lahko zaposlijo na ladjah ali v podjetjih in ustanovah pomorske ali sorodne dejavnosti, v industriji ali obrti. Mogoč je tudi nadaljnji študij na višjih pomorskih šolah ali ustreznih fakultetah.

Pomorska srednja šola
Piran

KOPRČANI ZMAGUJEJO

V nedeljo so bile v Ljubljani hitrostne avto-moto dirke, na katerih so Koprčani ponovno nadvili gledalce. V kategoriji motorjev do 250 ccm je prepričljivo zmagal z veliko prednostjo Leon Pinter z motorjem Tomos in s povprečno hitrostjo 71,8 km na uro v 14 krogih pred bratom Janezom, ki je tudi s Tomosovim motorjem dosegel lep hitrostni rezultat.

Tretji Koprčan Rajko Piešiga je na motorju Parila 175 ccm zmagal v svoji skupini po trdi borbi, saj je šele v zadnjem krogu odločil tekmovanje v svojo korist.

Z otvoritve novega črpališča v Rijani minulo soboto, vprav ko je predsednik koprške občine pognal novi črpalki — izdelek tovarne Litostroj v Ljubljani

Pismi uredništvu

TAKO NE GRE VEČ NAPREJ!

Koper se ponaša z nekaj zgovinimi spomeniki, ki segajo celo daleč nazaj v srednji vek in jih omenjam v vseh vodnikih in prospektih. Med njimi je tudi Dapotevjev vodnjak na Prešernovem trgu. Postavili so ga leta 1423, prenovili pa leta 1666. Dolgih 538 let je kljuboval vsem nezgodam, zdaj je v nevarnosti, da postane žrtev nagonov nekaterih nevzgojenec, ki ne morejo pristiti prav nobene stvari pri miru. Komunalni servis je bil celo prisiljen zapreti vodo, ker so jo tudi nevzgojenici uporabljali za svoje pobalinske norčije in metali v korito vse mogoče in nemogoče. Mimo teca so poškodovali posamezne dele, »okrasili« kamnite glave z barvnimi svetnčniki itd. Zaradi teca je nastalo vprašanje, ali naj vodnjak popravimo ali ne, ker bi ga uničevalci kmalu snet poškodovali. Varen bi bil nemara samo, če bi ga obdali z bodečo žico, kar pa ni ne mogoče ne dovoljeno.

Poleg tega primera je v Konru še vrsta drugih, nič mani obžalovanja vrednih barbarstev. V parku na Trgu revolucije smo imeli vodomet s kotanjo. Vanjo so lani vsadili lokvanje in vložili zlate ribice. Pobalini so jih že prvi dan polovini rastline uničili, kotano pa zasuli s neskom in vso monočo ronotijo. Tako ni preostalo drugač, kakor kotano nazadnje zasuti z zemljo in jo nosaditi s cvetlicami, pa tudi to pobalnom ni bilo poročen. Na enak način so onemogočili vodomet v parku pred hotelom »Tricolor« proti Semedeli. Tudi vanj so nametli nesek, kamenje in druge reči. Nič bolje se dalje ne oddi nekaterim jarnim nasadom, katero snemajo nevzgojenici v iarišča, telje v metanjem kamenja in tako dalje.

O tem smo prišli do resnega vprašanja, ali je v Konru sploh še mogoča kakšna okrasitev? In to v Konru središču okraja in mestu, skozi katero poteka tudi res turistični promet ob našem morju. Koprsko turistično društvo se je na eni svojih zadnjih sej izjavilo, da ne razenjo narančorilo o teh žalostnih pojavih in ugotovilo, da iz takena položaja ne bo izhoda, če se ne zavzamejo za prepreči-

PREPREČIMO VANDALIZEM!

Okolica hotela »Adria« (ex Turiste) v Ankaranu je s svojimi bujnjimi naravnimi parki in zelenjem, ki se razteza vzdolž celotne obale Debelega rtiča, dokaj priljubljena točka za nedeljske izletnike, ki prihajajo semkaj na weekend z vseh vetrov. Nedvomno so takih obiskov veseli tudi v restavraciji tamkajšnjega gostinskega in turističnega podjetja, kjer si novo vodstvo prizadeva na vse kriplje, da bi čimprej popravilo škodo, ki jo je povzročila s svojim brezvestnim gospodarjeњem prejšnja uprava.

Toda nikakor se ni moč spriznati z nepojmljivim ravnjanjem nekaterih gostov, ki uničujejo lepo urejene cvetlične grede in tragojo kar cele šopke dragega cvetja, ne da bi se zmenili za opozorila osebja tega obrata in za zgrajanje mirnih aostov. Podoben oziroma še hujši primer pa so lahko opazovali domači ter tuji gostje preteklo nedeljo, ko so nekateri domači izletniki dobesedno oklestili več češnjevih dreves s sedeži in vejami vred.

Temu vandalizmu, ki bi mu v znanih turističnih krajinah, kot je Ankaran, le težko našli primer, bo vsekakor treba napraviti konec. Mogoče bi lahko nadzoroval okolico hotela paznik, ne bi pa škodovalo, če bi osebje gostinskega obrata poklicalo ob vsakem podobnem primeru organe Ljudske milice, da bi take »goste in malopričneče primereno poučili ter jih s kaznijo pripravili do spoznanja, da taka uničevalna strast pomeni škodo za podjetje in kollektiv, ki upravlja s tem premičenjem, hkrati pa gre na rovaš našega ugleda, kajti tako početje ostro obsojajo vsi turisti, ki jih zavabi v naše obmorsko letovišče prelepa zelena obala na Debelem rtiču.

tev nadaljevanja vandalismu nevzognjenih pobalinov poleg oblasti tudi družbene organizacije in šole. Mimo tega je treba poseči po kaznovanju staršev, ki svojim otrokom dopuščajo prav vse, kar se jim zljubi. Občina ima baje tudi nekega stražnika ali čuvaja? Zelo rad bi vedeli, kje je in kakšno delo opravlja?

Primorske PRIREDITVE

KOPER — Gledališče, petek 19. maja ob 20.30

Gostovanje znamenitega godalnega kvarteta »QUARTETTO DI TRIESTE«.

Na sporednu so skladbe Boccherini, Pick-Mangagallija in Verdijs.

Predprodaja vstopnic na dan koncerta od 10. do 12. ure in dve ur pred pričetkom pri gledališki blagajni.

SEŽANA — Kinodvorana, pondeljek, 22. maja ob 20. uri

Koncert priljubljenega »SLOVENSKEGA OKTETA« iz Ljubljane po vrnitvi z evropske turneje. Rezervacije in predprodaja vstopnic v trafiki.

Za zaključno letošnje koncertne sezone organizira zavod »Primorske prireditve« v Kopru turnejo solistov ljubljanske Operе in znanih slovenskih instrumentalistov. Nastopi v primorskih centrih se bodo zvrstili takole:

IZOLA — v petek, dne 19. maja ob 20. uri

Nastopajo: sopranistka Vilma Buvčeviča, mezzosopranistka Božena Glavakova, tenorist Miro Brajnik, violinist Karlo Rupel in pianistka Hilda Horakova.

POSTOJNA — v soboto, dne 20. maja ob 20. uri

Nastopajo: sopranistka Vanda Zilherlova, baritonist Franc Langus, flavtist Boris Campa in pianist prof. Ciril Cvetko.

HREPELJEKOZINA — v nedeljo, dne 21. maja ob 15. uri

Nastopajo: sopranistka Ivica Rupnikova, baritonist Tone Prus, violinist Kajetan Burger, kitarist Stanko Prek in pianistka M. Trostova.

PRESTRANEK — v nedeljo, dne 21. maja ob 15. uri

Nastopajo: sopranistka M. Patikova, altistka Elza Karlovčeva, baritonist Samo Smerkolj, violinist Štefko Zalokar in pianistka Jelka Suhadolnikova.

KOPER — v pondeljek, dne 22. maja ob 20. uri (Gledališče)

Nastopajo: sopranistka Zlata Gašperščeva, mezzosopranistka Marija Bitenčeva, basist Ladko Korošec, violinist Dejan Bravničar (diplomat mojstrskega razreda Davida Ojstraha v Moskvi) in pianistka Dana Hubadova. Rezervacije na tel. 75. Predprodaja na dan koncerta.

ILIRSKA BISTRICA — v pondeljek, dne 22. maja ob 20. uri

Nastopajo: sopranistki Vanda Gerlovičeva in Sonja Hočvarjeva, tenorist Drago Čuden, baritonist Marcel Ostaščevski in pianistka Zdenka Carjeva.

PIVKA — v petek, dne 26. maja ob 20. uri

Nastopajo: sopranistki Nada Vidmarjeva in Bogdana Stritarjeva, tenorist Janez Lipušček, violinist Ali Dermelj in pianistka N. Bohincska.

DIVACA — v soboto, dne 27. maja ob 20. uri

Nastopajo: sopranistka Milica Poljanarjeva, tenorist Gašper Dermota, basist Zdravko Kovač, klarinetist Miha Gunzek in pianistka Ksenija Ogrinova.

SLOVENSKI JADRAN

v vsako hišo
Slovenskega Primorja

VELETRGOVSKO PODJETJE S TEHNIČNIM BLAGOM
»MOTOTEHNICA«, KOPER, LJUBLJANSKA CESTA 9

razpisuje prosto delovno mesto

POSLOVODJE OBRTA »AGROSERVIS« KOPER

Pogoji: strojni obratni inženir avtomobilske stroke s 3-letno prakso v stroki, ali srednja strokovna izobrazba in 5 let prakse v stroki — Stanovanje ni na razpolago — Ponudbe sprejema uprava podjetja do 25. maja 1961

Radio Koder

POROČILA so vsak dan ob 7.30, 13.30 in 15.00.

GLASBA ZA DOBRO JUTRO je vsak dan (razen nedelje) ob 7.15 in 7.35. **NEDELJA**, 21. maja: 8.00 Domäča novice — 8.05 Kmetijska oddaja: »Pogovori o kooperaciji v Brdih — Z obiska pri pivški zadruži« — 8.30 Za dobro jutro vam bodo zapeli in zalgrali ... — 9.00 Naša reportaža: »Naša glasla: tovarniški listi« — 9.15 Zabavni zvoki — 9.45 Poje Marško Novosel — 13.30 Sosedni kraji in Ijudje — 14.00 Glasba po željah — 15.10 Zabavna glasba, vmes reklame — 15.15 Poje ljubljanski orkester — 15.30 Nekat popularnih plesov v izvedbi simfonичnega orkestra pod vodstvom Carmenom Dragonja.

PONEDELJEK, 22. maja: 13.40 Odlomki iz oper — 14.30 Ponedeljkov športni pregled — 14.40 Operetne melodije z orkestrom Arturo Mantovani — 15.10 Zabavna glasba, vmes reklame — 15.30 Slovenski narodni ples.

TOREK, 23. maja: 13.40 V zabavnem ritmu — 14.00 S popevkami doma in na tujem — 14.30 Sola in življenje: »Pred praznikom mladosti« — 14.50 10' z revij mladinskih povelj zborov — 15.10 Zabavna glasba, vmes reklame — 15.30 Poje moški zbor s Peči p. v. Ivana Petljana.

CETRTEK, 25. maja: 13.40 Zabavali vas bodo orkestri Otto Kernbach, Ernst Mosch, Alfred Hauser in Hans Frese — 14.00 Glasba po željah — 14.30 Pogovor z volvici — 14.40 Glasba po željah (II. del) — 15.10 Zabavna glasba, vmes reklame — 15.30 Narodne pesmi.

PETEK, 26. maja: 13.40 20' z orkestrom Werner Müller — 14.00 Iz operetnega sveta — 14.30 Domäča aktualnost — 14.40 Poje zbor Slovenske filharmonije — 15.10 Zabavna glasba, vmes reklame — 15.30 Zavrtimo se v ritmu valčka.

SOBOTA, 27. maja: 13.40 Popevke in ritmi od tu in tam — 14.30 Primorski teknik — 14.45 Melodije iz filma »Amerikanec v Parizu« — 15.10 Zabavna glasba, vmes reklame — 15.30 Poje moški popevki.

INTERTEXTIL, Trst, ulica Sv. Nikolaja št. 30, nudi bogato izbiro vsakovrstnih tkanin, vse vrste dežnih plaščev »Super Nylon«, vetrnih jopičev, bund, raznovrstnih pletenih, TEKSIL za krila in izgotovljena krila TERITAL, odeje, perilo za ženske, ženske in moške volnene puloverje, srajce, kravate, nogavice, dežnike itd. po najnižjih dnevnih cenah. Kdo dostavi odrezek tega oglasa, dobi popust.

LANATEX — uvoz-izvoz Trst, Ulica Machiavelli 9, tel. 61-647, blizu trga Ponterosso, prodaja na debelo in drobno najfinješ tkanine po reklamno nizkih cenah.

UPRAVNEGA REFERENTA za zunanjetrgovinske posle — z znanjem vsaj enega tujega jezika,

KORESPONDENT-DAKTILOGRAFA z znanjem nemškega jezika,

UPRAVNEGA REFERENTA s srednješolsko izobrazbo in prakso.

Nastop službe takoj. Osebni dohodki po tarifnem pravilniku ali dogovoru.

TROSBOBNO STANOVANJE in 8000 m² vinograda in oljčnega nasada poceni prodam. Karel Kastelic, Dragonja, Sečovlje.

2 BLAGAJNIČARCI za samoposstrežno mesnico v Izoli sprejme upravni odbor Mestne knjižnice Izola. Nastop službe in plača po dogovoru.

GELÉE ROYALE — MATIČNI MLEČEK, garantirano znanstveno stabiliziran — proizvod Zavoda za čebelarstvo, dobite v vseh lekarnah. Lekarne, ki prepravita še nimajo, naj ga nabavijo pri »Kemofarmaciji« v Ljubljani.

ZA POMLAD IN POLETJE DOBITE NAJCENEJE V »MAGAZZINI ALLA STAZIONE«, Trst, Ulica Cellini št. 2, poleg železniške postaje, veliko izbiro konfekcijskih izdelkov. Odjemalci s propustnico imajo poseben popust.

OB PRIHODU V TRST ne pozabite obiskati dobro znano trgovino **CASA DELL'IMPERMEABILE** V ULICI S. NICOLÒ 22. V njej dobite največjo izbiro moške, ženske in otroške konfekcije, dežnih plaščev, vse vrste vetrnih jopičev, bund, raznovrstnih pletenih, TEKSIL za krila in izgotovljena krila TERITAL, odeje, perilo za ženske, ženske in moške volnene puloverje, srajce, kravate, nogavice, dežnike itd. po najnižjih dnevnih cenah. Kdo dostavi odrezek tega oglasa, dobi popust.

LANATEX — uvoz-izvoz Trst, Ulica Machiavelli 9, tel. 61-647, blizu trga Ponterosso, prodaja na debelo in drobno najfinješ tkanine po reklamno nizkih cenah.

INTERTEXTIL, Trst, ulica Sv. Nikolaja št. 30, nudi bogato izbiro vsakovrstnih tkanin, vse vrste dežnih plaščev »Super Nylon«, vetrnih jopičev, bund, raznovrstnih pletenih, TEKSIL za krila in izgotovljena krila TERITAL, odeje, perilo za ženske, ženske in moške volnene puloverje, srajce, kravate, nogavice, dežnike itd. po najnižjih dnevnih cenah. Kdo dostavi odrezek tega oglasa, dobi popust.

UPRAVNEGA REFERENTA za zunanjetrgovinske posle — z znanjem vsaj enega tujega jezika,

KORESPONDENT-DAKTILOGRAFA z znanjem nemškega jezika,

UPRAVNEGA REFERENTA s srednješolsko izobrazbo in prakso.

Nastop službe takoj. Osebni dohodki po tarifnem pravilniku ali dogovoru.

NOVE knjige

Hans Fallada: VSAKDO UMIRA SAM. Roman je pretresljiva podoba in ocena Nemčije med vojno, ko so se uveljavljali ljudje s temimi nagni in ustrahuvali fronto in zaledje. Začenja se s kapitulacijo Francije in konča s propadom nacizma. Glavna junaka sta delavec Quangel in njegova žena. Stari Quangel se je uprl. Piše listke s protidržavno vsebino. Gestapo so odkrili pravo sled in Quangla in njegovo ženo zaprli. Quangel ve, da je obojen na smrt, zato skuša junaško prevzeti krvide nase, da bi tako rešil ženo in sinovo nekdanjo zaročenko in pretresljivo je, ko tudi žena prizna delovanje, ker ne more živeti brez moža. Knjigo je prevedel Jaro Komac, izdala pa jo je založba Lipa.

Ellis Mortansson: MALAN. Roman danskega pisatelja Mortanssona pričuje o ljudeh in življenju na Faerskih otokih, ki so izgubljeni daleč na severu Atlantskega oceanja. Roman je razpet med dva težaja: na eni strani preteklost, zakoreninjenost v starini, po drugi strani pa prihodnost, ljudje trenzega razuma. Med obema taboroma je seveda Malan, kraljica noči, štirikrat zaročena, pa je enkrat in še takrat nesrečno poročena, vesela punčka, ki dolgo vznešira vse moške na otoku. Roman je prevedel Janko Modar, izdala pa ga je mariborska založba Obzorja.

Po sklepu komisije za sklepanje in odpovedovanje delovnih razmerij

NK POSTOJNA : NK IZOLA 2:3 (0:3)

Izola vse bliže cilju

NK POSTOJNA: Maver, Blažič, Cošč, Zagar, Kaljanac, Simčič, Celan, Cekić, Jovičič, Lukavac, Bizjak (Zunkovič). Trener Mato Majič.

NK IZOLA: Lesjak, Novak, Gabrijelčič, Jerkovič, Bera, Sosič, Milosavljevič, Černe, Markežan, Muženčič, Kovačič, (Cendak), Trener Tomislav Karačić.

Sodnik Konč iz Ankaranca, mejna sodnika Sluzzi in Bertok.

Gledalcev 800, vreme sončno, teren dober.

Strelci: Za NK Izolo: Černe v 10' in 35', Muženčič v 44'; za NK Postojno: Kaljanac v 57' in 63'.

Stanje kotov 4:4.

Tekma se je pričela z obojestransko nerovo. Prvi so se znašli gostje in začeli nevarno prodrijeti. V 10' je bil napravljen prekršek nad igralcem Izole. Prostti strel z daljine 30 m je streljal Jerkovič, žogo je prestregel Černe z glavo in dosegel vodilni gol. Domaćini so po prejetem golu prešli v napad, toda napadalec Cekić je predigral obrambo gostov in vratarja ter streljal mimo praznega gola. Izolčani so ponovno prešli v napad ter izslili kot, ki ga je Černe izkoristil ter povisil rezultat na 2:0. Vedno bolj je prihajala do izraza tehnična premičnost gostov, ki so v tem času povisili rezultat na 3:0. Sosič je podal žogo prostemu Černetu, ki je preigral bramniku in poslal žogo Muženčiču, ki je z nizkim strelom že tretji ukanil vratarja domaćinov. Moštvo Postojne je popolnoma popustilo. Pred koncem prvega polčasa se je poškodoval igralec Izole Jerkovič in ga je nadomeštil mladi Cendak.

NK TOMOS : NK PIVKA 7:0 (3:0)

Toča golov v Kopru

Za igralce NK Tomosa je bila tekma velikega pomena, saj bi v primeru visoke zmage in eventualnega poraza NK Izole v Postojni še vedno lahko reflektirali na prvo mesto v okrajni ligi. Zaradi te popolnoma razumljivo, da so dali od sebe vse in navoljni mrežo Pivčanov, ki razen borbenosti in lepe igre žal niso mogli pokazati kak več.

Moštvi sta nastopili v naslednjih postavah:

NK TOMOS: Krašna, Čop, Vidakovič, Furlanič, Gombič, Papeč, Valdevit, Jermanič, Pogačnik, Lukič, Kavalčič.

NK PIVKA: Jovanovič, Čancuk, Zavrišnik, Sila, Adam, Petrovčič, Bašek, Marčevski, Kristov, Bosiljčič, Dekleva.

Pred 500 gledalci je odlično sočil Millivojevič.

V začetku so vzeli domaćini pobudo v svoje roke in nevarno ogrožali vrata gostov. Kmalu je Jermanič z ostrom strelnim zadel prečko, od koder se je žoga odibila v mrežo in dovedel domaćega v vodstvo. Kmalu zatem so povisili rezultat na 2:0. Lukič je streljal v vratinico in žoga se je spet odibila v mrežo. Tretji gol je padel po napaki vratarja gostov, ko ga je žoga preskočila in je Jermanič preostalo le, da jo pošije v mrežo. Rezultat bi bil lahko še višji, če ne bi igral v navadu izredno slab Valdevit, ki je očitno zaviral vse akcije domaćih.

Tudi v drugem polčasu se je ponovila slika iz prvega dela tekme. Sicer so tudi Pivčani odgovarjali z napadi, ki pa niso bili nevarni. Domači so kmalu povečali rezultat. V prodoru je prišla žoga do Furlaniča; ta je streljal v vratarja, ki mu ni uspelo obdržati žoge. Odbil jo je na noge Pogačnika, ki jo je mimo prese-

V drugem delu igre so začeli domaćini nevarno napadati preko Lukavca in Celana. V 57' so znižali rezultat na 3:1. Vratar Lesjak je predolgo zadrževal žogo v kazenskem prostoru in sodnik je upravičeno dosodil indirekten strel. Streljal je Lukavac, postal žogo prostemu Kaljancu, ta pa je preko živega zidu s 13 m dosegel gol. Izolčani so po lepi igri v prvem polčasu popustili in prešli v obrambo. Čim bolj se je bližal konec tekme, tem bolj je postajalo ozračje napeto. Že je kazalo, da bodo domaćini izenačili, toda vratar Lesjak jim

je večkrat prekrižal račune ter željal priznanje gledalcev. Igra je bila ostra in groba ter so na obeh straneh napravili več prekrškov. Markežan so nevarno zrušili, strel je izvedel Sosič, podal Muženčič, ta pa je ostrostrelijal na gol in zadel prečko. Kljub nevarnim napadom domaćinov se rezultat do konca tekme ni spremenil.

Z današnjo igro si je Izola še bolj utrdila prvo mesto v lestvici.

Sodnik Konč je sodil prav dobro. V predtekmi so mladinci NK Postojne premagali mladince NK Izole z rezultatom 1:0 (0:0). AGFA

ABSOLUTNA ZMAGA TOMOSOVIH COLIBRIJEV

MIRKO ZELNIK ZMAGOVALEC

V zgodovini jugoslovanskega motociklističnega športa bo 14. maj zapisan z zlatimi črkami. V Hockenheimu v Zahodni Nemčiji je na tradicionalnem tekmovanju za svetovno prvenstvo in za EUROPA CUP FIM prvič stopil pred 100.000 gledalci na častni piedestal zmagovalca Jugoslovan, in sicer Mirko Zelnik, član kolektiva TOMOS. Razen njegovega individualnega uspeha so na tej dirki Tomosovi Colibri dokazali

izredno ikakovost, saj so daleč za seboj pustili Angleze, Belgijke, Holandce, Švicarje, Francoze in Italijane, ki z motorji njihove izdelave niso mogli poseči v ostro borbo za prva mesta.

Absolutni rekord proge je Mirko Zelnik z motorjem Colibri Special dosegel, ker je vozil s povprečno hitrostjo 113,4 km na uro, se pravi, da je 61,8 km prevozel v času 32 minut 41,6 sekund.

Nemec Kronmüller je bil s Colibrijem Special tretji, a Stane Stepančič iz Tomosa peti.

Najboljši krog in absolutni rekord enega kroga je osovoil Nemec Rosenbusch na motorju Colibri Special s 116,6 km na uro novorečne hitrosti. Njegov uspeh pa bi bil še večji, če se mu ne bi v zadnjem krogu pokvaril vplinjavač.

Več možičnosti in tekmovanj

Na svoji drugi redni seji je odbor občinske zveze za telesno vzgojo v Izoli minuli teden pod vodstvom predsednika zveze tov. Grahka razpravljal o smernicah bodočega dela. Predvsem je obravnaval pomen šolskih društev za širjenje možičnosti v telesni kulturi in športih, kar je pomembnejše od doseganja »rekordnih« rezultatov. Nadalje je bilo govorja o nuženju večje pomoči razvoju rekreativne telesne vzgoje, ker je večino prebivalstva v Izoli zaposlena v industriji.

Zelo pereče je vprašanje sprememb sistema tekmovanj in rednih treningov, posebno še, ker nekateri člani trenirajo, nefejo pa nastopati na tekmovanjih. V tej zvezi se ponovno

REZULTATI 12. KOLA

Koper: NK Tomos A : NK Pivka 7:0 (3:0);
POSTOJNA: NK Postojna : NK Izola 2:3 (0:3);
ILIRSKA BISTRICA: NK II. Bistrica : NK Sidro 4:1 (2:1);
SEŽANA: NK Tabor : NK Tomos B 3:0 (p. v.)

LESTVICA:

Izola	12	11	0	1	36:12	22
Tomas A	12	8	2	2	43:13	18
Tabor	12	7	2	3	35:18	16
II. Bistrica	11	4	2	4	27:32	12
Tomas B	12	4	1	7	23:39	9
Postojna	12	3	2	7	24:27	8
Sidro	12	2	3	7	11:23	7
Pivka	11	1	0	10	8:42	2

SPORED TEKEM 13. KOLA — 21. MAJA

POSTOJNA: NK Postojna — NK Tabor;
IZOLA: NK Izola — NK Ilirska Bistrica;
PIRAN: NK Sidro — NK Tomos A;
PIVK: NK Pivka — NK Tomos B.

ROKOMET

V nedeljo sta se v Kopru spopadli ženski ekipi Kopra in Mladosti iz Kranja, ki tekmujeta v republiški rokometni ligi. Borbenje in tehnično boljše Koprčanke so v začetku prvega polčasa zelo dobro zaigrale in kažejo, da bodo zmagače z daleko premočno razilžiti golov. Vendar so se gostje znašle in nudile lep odpor. Zato je tudi končni rezultat realen 9:6 (5:3).

LESTVICA:

Drava	9	8	0	1	76:36	16
Sloven	10	7	1	2	77:52	15
Svoboda	10	7	0	3	76:50	14
Črnovej	10	5	2	3	51:49	12
Koper	10	3	1	6	65:70	7
Mladost	9	2	0	7	54:53	4
Rudar	10	0	0	10	23:104	0

NEDELJSKI REZULTATI OKRAJNE ROKOMETNE LIGE

Gimnazija Koper — IKS Koper
 16 : 19 (6 : 12);
Partizan Koper — Partizan Piran
 7 : 15 (4 : 7);
ESS Koper — Učiteljske Koper
 19 : 21 (10 : 9).

ŠPORTNA NEDELJA

V TRSTU

Namizni tenis: Moštvo Kopra so na mednarodnem namiznoteniskem turnirju v Trstu uspešno zastopali: Stropnik, Jež in Zelezinger

V POSTOJNI

Nogomet: Mladinci NK Postojne so v zadnjih minutah dosegli edini gol tekme z NK Izolo

Nogomet: Vratar Maver je večkrat uspešno prestregel nevarne strelje Izolčanov. Rezultat NK Postojna — NK Izola 2 : 3

V KOPRU

Rokomet: Moška ekipa TVD Partizan Koper se je trdovratno upirala boljšim Pirančanom. Rezultat Piran — Koper 15 : 7

Rokomet: IKS Koper—Gimnazija Koper 19 : 16

Nogomet: Kljub visokemu porazu, 7 : 0 za NK Tomos A, se je enajstorična NK Pivke odlikovala ves čas tekke z borbenostjo in pozrtvovalnostjo

ODBOJKA

TVD Partizan Jelšane je presečenil

Partizana Izola. Zmagale so Izolčanke z rezultatom 3:1.

DRUGA REPUBLIŠKA LIGA:

V drugem kolu II. republiške lige za člane je bilo na sporedno srečanje med OK Triglavom iz Kranja in TVD Partizanom Izola. Zmagali so gostje — TVD Partizan Izola z rezultatom 3:2 (13:15, 15:9, 11:15, 15:9 in 15:13). Tekma je bila izredno razburljiva, saj je zmaga »visela na nit«.

Najboljša na tekmi je bila ing. Milan Bergant in Anton Flego, ki se je posebno odlikovali z igrimi servisa. Rezultati iz prvega kola: Kropa : Triglav 3 : 2, Zirovnica : Trebnje 3 : 2, Olympia : Izola 3 : 0, rezultat Crnčice : Poštar nam ni znan.

IL. BISTRICA — SEŽANA 35 : 51

Mlado moštvo domačih se ni moglo uspešno zoperstaviti bolj izkušenim in močnejšim igralcem Sežane. Po izenačeni igri in izidom 04:39 (31:30), Tekmo je vodil Makarovič, košč pa so dosegli Zmalič (24), Lipovž (16), Inocente (9), Gerželj (7), Tavčar (5) in Turk (4), za Postojno Kveder (14), Verbič (13), Jeličič (6), Novak (5) in Miklič (1) za Piran.

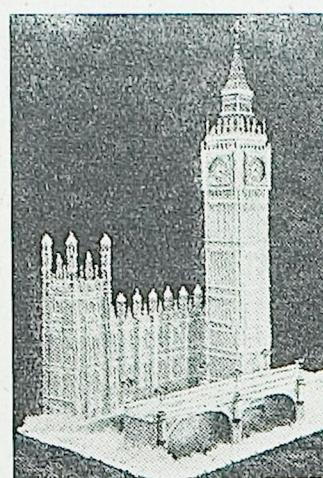
Po 1. kolu je lestvica naslednja:

Postojna	1	1	0	64:39
----------	---	---	---	-------

Zaklad na ladji »Andrea Doria«

Ponoči 25. avgusta leta 1956 se je potopila italijanska potniška ladja Andrea Doria. Ta nesreča je še do danes niso ugotovili, kdo je krivec. Po nesreči so morale zavarovalne družbe po vsem svetu izplačati odskodnine v znesku 20 milijonov dolarjev. Kaže, da se je žalostna zgodba s tem končala. Toda nekateri ljudje se vedno razmišljajo o tem, kako bi rešili ta 30 milijonov dolarjev vreden zaklad, ki leži na peščenem dnu blizu Nantucketu 70 metrov pod gladino. Ali bi lahko v tej globini delala skupina potapljačev in dvignila neglitrnega giganta na površino? Ali bi se delo splačalo? Vrednost ladje in sedanjem stanju ceni jo na 15 milijonov dolarjev. Samo trup je vreden svojih 10 milijonov. V poštrem uradu na ladji, ki je zgrajen neprosto, je 1.750 vreč pism. Vsaka vreč je težka okoli 34 kg. Za vsako znamko, vredno 3 cente, bi izplačali nagrado 25 centov. V ladijskem sefu je za 750 tisoč dolarjev denarja, nakita in vrednostnih papirjev. Bogastvo zase so že servisi iz srebra in prvovrstnega kitajskega porcelana (z njimi je moč posreči 2 tisoč ljudem hkrati). V ladijskem skladisu je 14 tisoč zabojev najboljšega tajlandijskega vermuta, ki na svoji kvaliteti nič izgublji. 100 dolarjev je vreden misteriozni prototip osebnega avtomobila, ki ga je v največji tajnosti pripravljalo podjetje Chrysler.

Vse to bogastvo leži na dnu morja. Dva človeka reševalne družbe iz Trentona, država New Jersey, sta napravila načrt za reševanje Andrea Doria. Predsednik družbe Conti sodi med tiste ljudi, ki vsako zamisel tudi uresniči. Njegov partner je Richard Meyers. Uspešna reševalna akcija bi bila za oba življensko delo. Conti meni, da predvideni stroški ne bi presegali 3,5 milijona dolarjev.

Vino in ženske

Direktor ameriškega združenja za vzgajanje vinske

PLANINSKI ZRAK MADE IN FACTORY

Lepi zaslužki se obetajo industriji, ki dela čisti planinski zrak. Neka angleška tovarna elektronskih naprav je nedolgo tega izdelala stroj, ki sesa izprjeni zrak, ga prečiščuje in nato povsem svežega izpiha; zrak je tako svež kakor na Triglavu ali na Himalaji. V petih londonskih bolnišnicah že delajo poskuse s tem aparatom, ki ni le praktičen, marveč tudi cenjen.

NI BIL KAMEN

Družina Sull iz mesteca Klapidea (SZ) je doživelata nekaj nenavadnega. Skozi okno njihove hišice v predmetu je plnetel čuden predmet, ki je bil težak 300 gramov. Sprva so misili, da je ta kamenski smrkavec, kasneje pa so ugotovili, da je neznani predmet pravcati meteorit. Glavar družine je bil na srečo geolog in je napravil analizo. Ugotovil je, da gre za meteornit, ki vsebuje kovino, ki je v prirodi zelo redka.

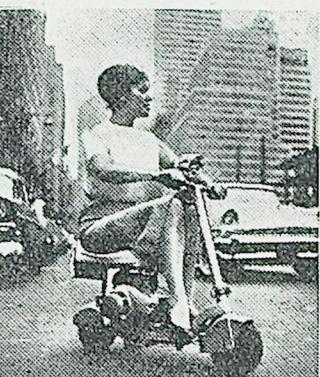
PLINOVOD PRENAŠA TELEVIZIJSKE PROGRAME

Moskovski časopisi prinašajo zanimivo novico, da bo sovjetska televizija prenašala svoje programe po plinovodu. Prvo takšno televizijsko zvezo bodo vzpostavili med Moskvo in Taškentom po plinovodu, ki je dolg 3.500 kilometrov. Plinovod bo prenašal televizijske signale in zato ne bo potrebna nikakrsna relejna postaja. Časopisi pa so zelo molčeli glede vprašanja, na kakšen način so sovjetski tehnički rešili to zamisel.

Pred dnevi je bila na uradnem obisku v Italiji angleška kraljica Elizabeta II. s svojim soprogom. Za to priložnost so se izdelali tudi rimski staščarji, ki so izdelali in jih na sprejem v Quirinalu podarili nad meter visoko torto v obliki Westminstrske katedrale s stolpom Bing Ben in Waterloojskim mostom.

Motocikel v torbi so skonstruirali v New Yorku. Na slikah je manekenka (tudi za take reči je treba manekenko!) Barbara Brown, ki na sliki zgoraj odpira torbo in jemlje iz nje sestavne dele motorja, na spodnji sliki pa je ta motor v prometu na newyorskih ulicah. Vozilo je lahko sestaviti v pol minute in tehta vsega 20 kg, rabi izredno malo goriva in doseže hitrost do 50 km na uro. Izdelali pa so ga pri podjetju Stevens Company in ga krstili »Joy Ride«. Kaže, da bo vozilo postal posebno priljubljeno nedeljskim izletnikom, ki se lahko po vožnji z vlakom v bolj oddaljene kraje potegnejo z motorčkom še na kraje relacije.

RIBIŠKA LADJA

Nedolgo tega je odpula na svojo poskusno vožnjo »najbolj vražje konstruirana ribiška ladja«, kakor je o njej napisal neki novinar. Ladja namreč nima navadnih mrež, marveč meče v vodo cevi, po katerih z velikanskim pritiskom sika zrak in napravi iz vode eno samo velikansko peno. Ribar se tega ustrinja in drve naravnost proti ladji. Tedaj vključi posebno električno napravo, ki ribe daleč okoli ladje pobije. Posebne sesalke nato vsesajo ribje jate na ladjo, kjer jih spravijo v hladilnike in odpejejo v tovarne za konzerviranje rib.

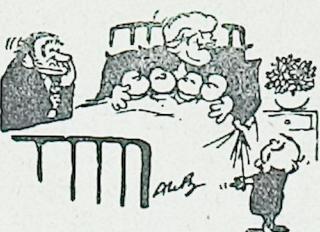
POLITIKA

F. Ydigoras, predsednik Guatemale je izdal svoji policiji nalog, naj v štiriindvajsetih urah izženejo iz države nekega ameriškega novinarja. Ko pa je zvedel, da se imenuje avtor članka, ki je g. predsednika spravil v slabo voljo, Kennedy, je Ydigoras svojo odločitev preklical in povaabil novinarja na privatno kosilo.

KDO BO KOMU

Henrique Galvao, ki ga Salazarjev režim sodi v odsočnosti, je poslal portugalskemu diktatorju pismo, v katerem pravi: »Vaše sojenje meni in mojim prijateljem me prav nič ne zanima. Pravkar razmišljamo o tem, kako bomo sodili vam.«

Glasbeni ogenj bi lahko rekli gornji napravi, ki so jo končno iznali v ZDA. Gre za radio – na špiritu Dejanjsko posebna špirita luč oziroma menjena topota proizvajata električno v posebnem generatorju, ki nato napaja elektronke v radijskem sprejemniku. Za izum vlada veliko zanimanje in je večje število teh naprav že naročila ameriška civilna obramba.

— Mamica, zakaj nisi sama naročila otroka! Saj veš, da očka jeclja...

VASILIJ ARDAMATSKI

GOUDRI 11-17

VOHUNSKI ROMAN IZ II. SVETOVNE VOJNE

»No, če jutri, pa jutri.«

»Dovolite, da grem.«

»Pojdite, Dementjov.«

Kapetan je odšel iz kabineta s svojim lahkonim in prožnim korakom. Ko so se vrata zaprla, je polkovnik rekel glasno:

»Znašel se bo. Ne bo padel.« Polkovnik je to rekel na tak način, kakor da noče prepričati le samega sebe, maverč tudi usodo.

III.

Več kot dve uri so sovjetski bombniki v manjših skupinah preletavali N. in ga bombardirali. Letalo, v katerem je bil Dementjov, je napravilo krog in se z morske strani približalo mestu. Dementjov je naslonil na okno obraz in opazoval požare na raznih krajinah mesta. Po nebu so poplesavali reflektorski žarki.

Vse to je opazovalo mirno in neprizadeto, kakor da nimata to z njim nakršne zvezze.

Ves čas je mislil le na nevažne stvari. Jezilo ga je, da je pozabil osetiti poročnika Korzikova zaradi zanikne zunanjosti. Smilil se mu je Malov, ki je dobil od doma takoj zlostno pismo. Polovica njegove družine je pomrila. Le kako bi potolažil človeka, ki je navezan na svojo družino in dobi takšno pismo? In v vodnikom bi se bilo treba pogovoriti... Kakšen bo prvi dan na nemškem ozemljju? Bo deževalo? Kaj će bo grmelo in bodo ljudje mislili, da treskajo topovi...

Dementjov se je odsotno nasmehnil...

Drugi pilot je prišel iz kabine in ga stresel za rame.

»Gremo, je rekел.

Pilot je privadel Dementjova do odprtih vrat, ki so zjala v prepad. Mirno, kot da gre za najbolj vsakdanjo stvar, mu je rekel:

»Glej na signal. Ko se vzge rdeča lučka, skoč!«

Dementjov se je naslonil na steno letala in jel pazljivo gledati na signal.

Skozi odprtino ni bilo videti drugega kakor noč... in neskončnost. Letalo je bilo precej daleč od mesta. Misela na ta strašni prepad, v katerega se je moral vreči, je bila strašna.

Signal je zardel z zamolklo-bakrenim sijajem. Dementjov je pokimal pilotu in se vrbel v prepad.

V ušesa mu je udarilo rohnenje motorja. Zračni tok ga je odtrgal od letala.

Nič več ni slišal zvokov motorja.

Padalo se razširi.

Močan sunek.

Tišina.

Mir.

Noč.

V teh nekaj sekundah spuščanja je mislil Dementjov na dve stvari. Najprej, da v teh mrzličnih pripravah ni utegnil napisati Tamari pisma. Kdo ve koliko časa bo ostal v mestu, ona pa bo mislila na kdo ve kaj... in o tem, kako bo prišel na zemljo. Zdaj se je šele tretjič spuščal s padalom.

Nenadoma je zagledal zemljo. Pravzaprav je ugledal črne grme na belem snegu.

Spustil se je na zasneženo močvirje, kakor so tudi predvidevali, nedaleč od ceste. V sneg se je vdrl skoraj do pasu; potegnil je padalo k sebi in ga zakopal v neko jamo. Potem je brez vsega šel na cesto, si popravil jermen na svoji uniformi nemškega oficirja in počasi krenil proti mestu.

Zdaj ni šel po cesti več Dementjov. Zdaj je bil to kapetan nemške armade Paul Ruckert iz Berlina, star 31 let, s tremi leti vojaške službe.

Zadnja dolžnost...?

Za to vprašanje je imel Paul Ruckert več odgovorov. Pri vsem tem pa je najbolj zanimivo to, da je lahko iz zepa izylekel dokumente, ki so bili povsem verodostojni. Ko bi kakšen nemški načelnik, ki se je svoj čas podpisoval, pogledal v dokumentih svoj podpis, bi rekel: »Da, to je moj podpis.« Celo če bi prišli dokumenti v roke kakšnemu nemškemu specialistu za dokumentacijo, bi Dementjov ne izgubil svojega zaupanja v dokumente. Vendar je mislil o tem, kako bi se izognil čestemu pregledovanju dokumentov. V drugačnih okoliščinah bi bilo teža. Če bi se komu zazdel sumljiv, bi lahko uporabil crozje. Vendar je bilo sedaj to izključeno. Dementjov mora biti na svoji novi dolžnosti skrajno previden.

Dementjov, pozor! Nasproti prihaja kolona kamionov.

Na hrbitu je sklenil roke in hodil zamišljeno gledajoč v tla. Sel je po sredini ceste.

»Kaj pa vi hočete —? Oficir se je zamislil, ko je šel proti mostu. Hvala bogu, bil je na fronti, pa ima o čem razmišljati. Tako se je tudi resnično zamislil, da ni nikogar ne videl ne slišal.

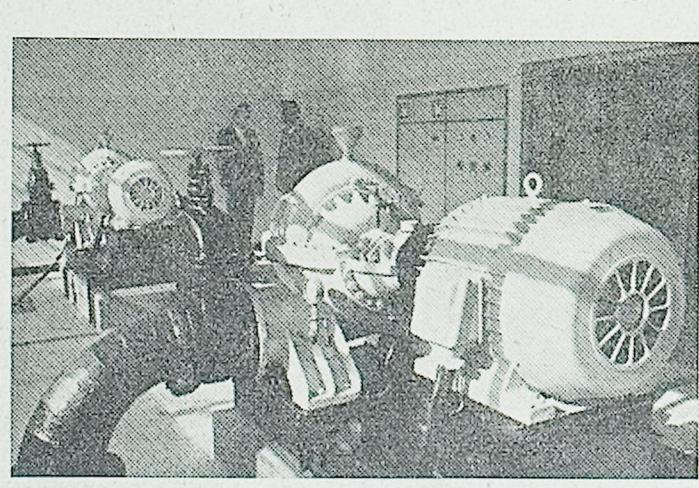
Ob zvoku trobente se je zdrznil. Skočil je vstran in zagrozil s pestjo. Tovornjak se je z ropotom odzibil mimo, rijoč blato in zasneženo cesto. Dementjov je opazil, da so bili tovornjaki polni zabojev s strelivom. To pomeni, da so v mestu še zaloge.

»No, hvala za obvestilo,« je pomislil sam pri sebi.

Mesto mu je bilo vedno bliže. Na dveh krajih je bilo videti odseve velikih požarov. Nad glavo je zaslil brnejoč letal. Pogledal je na uro. »Aha, letala se pripravljajo na zadnji naskok. Srečno! Želel bi, da bi spustili eno bombo v bližino njihovega štaba. To bi bilo kot nalašč zame.«

V mesto je prišel, ko je bilo bombardiranje že končano. Reflektori so še vedno tipali po črnem in oblačnem nebnu. Toda vse se je polagoma umirjalo in reflektori so ugasnili.

Ulica, po kateri je korakal, je bila široka komaj tri korake. Stare hiše z vegastimi pročelji so se nagibale druga k drugi. Ulica je bila podobna kamnitemu rovu. Na koncu se je dvigala tenka in ostra silhueta cerkevne stolpa.

Pod izvirom Rižane pri znani farmi bobrov in prijetni izletniški točki Koprščanov so minulo soboto v sklopu proslavljanja letosnjega občinskega praznika koprske komune slovensko spustili v obratovanje novo črpališče vode, ki bo za nekaj let rešilo obalno slovensko področje najhujših skrb zaradi preskrbe z vodo. Novi črpalki (na sliki), ki ju je izdelala in dobavila ljubljanska tovarna Litostroj, potiskata v rižansko čistilnico in naprej v Koper 150 litrov vode v sekundi, kar je dovolj za nekaj let predvidenega razvoja tega področja, nato pa bo treba spet poiskati nove vire.